

КОРДОН

лінія безпеки

№6 2016

СТИМУЛ ПЕРЕМАГАТИ

тренд

ІНШИЙ СВІТ!
ГРА ПОЧИНАЄТЬСЯ

стор. 48

імідж

КОЗАКИ
ПРОТИ БЕТМЕНА

стор. 54

пам'ять

ЗА ПРАВО
НА ВОЛЮ

стор. 18

фото Сергія ГУДАКА

КОРДОН

Центральний друкований орган
Державної прикордонної служби України
№6 (112) 2016

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:
Микола ЗОРИК
E-mail: nigo@ukr.net

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:
Дмитро СЛИВНИЙ
E-mail: sd-media@ukr.net

**РЕДАКЦІЯ ВИСЛОВЛЮЄ
ВДЯЧНІСТЬ ЗА ДОПОМОГУ
У ПІДГОТОВЦІ НОМЕРА:**
Володимиру ДАШУКУ
Мирону СИДОРУ
Олегу СЛОБОДЯНУ
Людмилі ТКАЧЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
Тетяна ФІЛІПЕНКО
Наталія УСТЬЯНЦЕВА

ЛІТЕРАТУРНИЙ РЕДАКТОР:
Леся МЕДВЕДЕНКО

ДОДРУКОВА ПІДГОТОВКА:
ПП «Видавництво «Фенікс»

ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ:
Людмила ДЬОМІНА

Адреса редакції: 02099
м. Київ, вул. Ялтинська, 11
Тел./факс: (044) 566-43-30
E-mail: kordon@pvu.gov.ua

В журналі розміщені
ФОТОГРАФІЇ:
Сергія ГУДАКА
Миколи ЛАЗАРЕНКА
Михайла МАРКІВА
Валерія ОЛІЙНИКА
Михайла ПАЛІНЧАКА
Дмитра СЛИВНОГО

Виготовлено: ПП «Видавництво «Фенікс»
03680, м. Київ, вул. Шутова, 13-Б.
Тел.: 501-93-01

Наклад: 2785 примірників.
Підписано до друку: 15.09.2016

Свідоцтво про реєстрацію:
КВН№8070 від 28.10.2003.

Рукописи матеріалів, що не замовлялися
редакцією, не редакуються
та не повертаються. Думки авторів
публікацій журналу не завжди
збігаються з позицією редакції.
Відповідальність за достовірність
фактів, власних імен та інших
відомостей несуть автори публікацій.
Деякі з фотографій не є прямими
ілюстраціями до текстів. При
використанні матеріалів посилання
на журнал «Кордон» обов'язкове.

Підписний індекс: 48736

© «Кордон», 2016

Фото на обкладинці Сергія ГУДАКА

20

4 незалежність
25 ПІД ВІЙСЬКОВИЙ ПАРАД
12 символ
СТИМУЛ ПЕРЕМАГАТИ
16 квадратний метр
АСПЕКТ НЕЗАЛЕЖНОСТІ
18 пам'ять
ЗА ПРАВО НА ВОЛЮ
20 форпост
ВПС «ПАВЛОВИЧІ» –
НОВИЙ «ЄВРОІНСТРУМЕНТ»

22 компетентно
ВАЛЕНТИН БАДРАК:
«НЕ ПОТРІБНО ВИМАГАТИ
ЛЕТАЛЬНОЇ ЗБРОЇ...»

30 присяга
НАБІР 2016 –
242 В СТРОЮ

32 міграція
НА ВАЛІЗАХ
42 долі людські
СИН ПОЛКУ
ВІКТОР КИРПЕНКО:
Я ЗАВЖДИ ВІДЧУВАВ
СЕБЕ УКРАЇНЦЕМ

46 презентація
ГРАНЬ
ПОЕЗІЯ, ПРИСВЯЧЕНА
ПРИКОРДОННИКАМ

48 тренд
ІНШИЙ СВІТ!
54 імідж
КОЗАКИ
ПРОТИ БЕТМЕНА

25

ПІД ВІЙСЬКОВИЙ
ПАРАД

Ювілейну річницю Незалежності Україна відзначила військовим парадом. Центральною вулицею столиці держави – Хрещатиком – пройшли парадні розрахунки представників силових структур України та колона потужного арсеналу військової техніки. В урочистих заходах до Дня Незалежності взяв участь Президент Республіки Польща Анджей Дуда, який прибув з візитом в Україну. На центральній трибуні також були присутні Голова Верховної Ради України Андрій Парубій, Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман. Найпримітніше у цьогогорічній церемонії святкування те, що вже майже ніхто із тисяч присутніх гостей та мільйонів людей, які слідували за перебігом параду в прямому ефірі, не задавався питанням «навіщо?». Між тим, на параді справді було на що подивитися.

Відкрили урочистості церемонією підняття Державного Прапора України, а зведений оркестр ЗСУ виконав Державний Гімн.

Після цього Міністр оборони України, генерал армії Степан Полторак прийняв рапорт командувача Параду Незалежності – командувача Сухопутних військ Збройних Сил України Сергія Попка та доповів про готовність до параду Президентові України.

Глава держави звернувся до військових – учасників параду. Пропонуємо вашій увазі повний текст звернення Президента України.

Дорогі українці!
Героїчне українське воїнство!
Ваша святосте і ваші блаженства, всесесні отці!
Дорогий Пане Президенте Дуда, високоповажні гості!
«Продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні, виходячи з права на самовизначення та зі смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною у зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня, Верховна Рада урочисто проголошує незалежність України та створення самостійної української держави – України.»

Це слова з найважливішого в новітній історії України документа, ухваленого рівно 25 років тому.

Тридцятьма роками раніше Левко Лук'яненко за боротьбу за державну самостійність засудили до розстрілу. Згодом «помилювали», і він провів 27 років у радянських тюрмах, таборах та на засланні. Проте на більшу компенсацію за всі життєві поневіряння, ніж можливість написати проєкт Акту проголошення Незалежності, я певен, що Левко Григорович і не сподівався.

Маємо нагоду ще раз замислитися про роль особистості в історії. Чи змогли б ми скористатися тим шансом, який випав на межі вісімдесятих-дев'яностих, якби першою особою в УРСР на той час був хтось інший, а не Леонід Кравчук? Якби в той час не було Народного Руху, Народної Ради? Якби не енергія та наполегливість В'ячеслава Чорновола?

Хоча ми святкуємо лише 25-річчя Незалежності, насправді нам незрівнянно більше. Наступного року ми будемо відзначати сторіччя Центральної Ради та початку української національної революції.

XX століття. А потім ще через два роки – тисячу років вокняжіння Ярослава Мудрого. Такою і є глибина тієї «традиції державотворення», про яку згадано в Акті.

Отже, проголошення незалежності стало закономірним результатом нашого історичного розвитку, спільною перемогою багатьох поколінь українців, які боролися й гинули за наші національну ідентичність, державну самостійність і власний колір на політичній карті світу.

І в університетських аудиторіях, і на домашніх кухнях, і в соціальних мережах все ще сперечаються, отримали ми незалежність чи завоювали? Для мене відповідь абсолютно очевидна: звичайно ж, вибороли. Вибороли інтелектом, вибороли потом, вибороли кров'ю.

Вічна пам'ять героям, які полягли в боях за нашу вільну, незалежну Україну. Вічна їм слава.

Шановна громадо!

Чверть століття тому ми обрали собі самостійне майбутнє. Це ми влаштували те, що Путін згодом назвав «найбільшою геополітичною катастрофою». Однак тоді ми не наважилися безкомпромісно порвати з минулим. Заплуталися в стрілках

багатовекторності, намагалися всидіти на двох стільцях. Постійне озирання на Москву та віра в міфічне братерство; патерналізм та соціалістичні стереотипи міцно сиділи в свідомості суспільства, гирями висли на ногах і заважали рухатися вперед.

Політична еліта в цілому, замість того, щоб вести за собою, пленталася у хвості. Вона довгий час перебувала в полоні популістських електоральних пристрастей та меркантильно-егоїстичних інтересів. А горизонт її планування простягався не далі найближчої виборчої кампанії.

І цей колективний гріх, гріх еліти, накопичений за два десятиліття, випало спокутувати перед народом нам, тим, хто при владі саме тепер.

Та врешті-решт ми як нація вийшли на магістральний шлях демократії, свободи, європейської та євроатлантичної інтеграції, і, я впевнений, що це відбулося безповоротно!

Маючи за плечима власний двадцятипятирічний досвід, із юності вступаємо в куди відповідальніший час зрілості.

Угода про асоціацію з Євросоюзом вже працює і поступово компенсує ті колосальні втрати, які завдала війна та економічна агресія Росії. Москва намагається душити нас як закриттям свого ринку, так і блокуванням транзиту в інші країни. На фоні безпрецедентних зовнішніх шоків вдалося забезпечити макроекономічну стабілізацію і відновлення економічного зростання.

Незалежність вже дала нам демократію і свободу, почуття громадянської гідності і національної єдності, навчила захищатися і відкрила європейську перспективу. Сформувалися середній клас і громадянське суспільство. Нарешті виросло перше пострадянське покоління з новим європейським світоглядом. Епіцентром фундаментальних змін неодноразово ставав цей Майдан – Майдан нашої Незалежності.

Тепер стратегічно і тактично маємо зосередитися на досягненнях у матеріальній сфері, у рівні життя людей. Як казав В'ячеслав Чорновіл, «нам потрібна багата людяна держава вільних, заможних громадян, упевнених у своєму майбутті. І якщо ти віриш у себе й постановив – не вагайся. Іди, іди, іди...».

Шановні співвітчизники!
Верховна Рада в 91-му році вчинила дуже мудро, винісши питання про незалежність на референдум. Відомий французький мислитель Ернест Ренан казав: нація – це повсякденний плебісцит. Від початку російської агресії проти України в лютому чотирнадцятого року українці кожного дня активно голосують за єдину, незалежну, соборну, унітарну, демократичну, європейську Україну.
Зовнішня загроза прискорила процес формування сучасної української політичної нації на засадах громадянського патріотизму. Україномовні й російськомовні, громадяни, які говорять іншими мовами... Українці, етнічні росіяни, кримські татари та інші етноси – всі міцно стоять на позиціях українського патріотизму. Плеч-о-пліч захищають нашу державу зі зброєю в руках.

черга мобілізації, але ми не починали ще й сьомої. І цього року моїм пріоритетом стало формування професійної, контрактної армії. В середньому щомісяця до лав Збройних Сил вливається до шести тисяч військовослужбовців-контрактників. Загалом з січня до війська прийшло вже більше 46 тисяч, а до кінця року ми очікуємо ще більше 20 тисяч. Переважна більшість з них укладають довготривалі угоди. Станом на сьогоднішній день 75% української армії є контрактною.
Триває формування військового резерву. На цей час він вже становить понад 80 тисяч чоловіків та жінок, добре підготовлених воїнів з великим військовим досвідом.
Налагоджено планове постачання у війська новітніх, модернізованих та відремонтованих зразків озброєння та військової техніки. Так, наші бажання і потреби не завжди збігаються з нашими можливостями. Між тим, що треба, і

“ Проголошення незалежності стало закономірним результатом нашого історичного розвитку, спільною перемогою багатьох поколінь українців, які боролися й гинули за наші національну ідентичність, державну самостійність і власний колір на політичній карті світу.

Історія нам ніколи не пробачить, якщо ми не використаємо цей момент єднання, щоб назавжди зарубцювалися ті рани, яких завдали суспільству політикани, штучно розколюючи суспільство.
Виникає питання, а яка гарантія того, що всі наші оптимістичні плани не залишаться на папері і не повиснуть у повітрі? Відповідь очевидна. Головний наш гарант – це Збройні Сили України. Це куди серйозніше, ніж Будапештський меморандум.
Озираючись назад, на понад два роки війни, можна впевнено стверджувати, що ворогу не вдалося реалізувати жодної стратегічної задачі, і він не зміг поставити Україну на коліна. За це і загинуло 2504 наші воїни.
Ми схилиємо голови перед пам'яттю героїв, які віддали своє життя за мирне майбутнє України. Прошу хвилиною мовчання вшанувати пам'ять українських воїнів і мирних громадян України, які загинули у війні, що розв'язав російський агресор. Повік не забудемо і не пробачимо ніколи.
Дорогі українці!
За 2014-16 роки через військкомати на фронт пішли майже 300 тисяч осіб. Найперші – добровольці, потім – мобілізовані, тепер – контрактники. І якби ми рухалися за інерцією минулого року, то зараз вже мала би завершуватися дев'ята

тим, що можемо собі дозволити – відстань ще досить велика. Нам знадобляться ще роки й десятки мільярдів гривень, щоб спати спокійно. Проте реальний прогрес у зміцненні обороноздатності держави ви побачите просто зараз!
Що, на мою думку, продемонструє цей парад?
Суспільство побачить свою нову армію, за два роки створену майже з нуля. Суспільство переконається, що Збройні Сили рік за роком міцніють, а безпека держави посилюється.
Солдати і офіцери ще раз відчують не лише свою відповідальність перед суспільством, але також його повагу і шану до своїх захисників.
Влада цим парадом звітує, куди йдуть гроші. Наша армія – дійсно народна. Це ви, шановні українці, платники податків, купили чи відновили для армії танки, бойові машини піхоти, бронетранспортери, ці зенітно-ракетні комплекси і реактивні системи залпового вогню. Це волонтери першими прийшли на допомогу армії.
Наші міжнародні партнери з цього параду отримають сигнал, що Україна здатна сама себе захищати, але потребує подальшої підтримки. Адже наш ворог – країна, яка займає дев'яту частину суходолу і має військовий бюджет в десятки й десятки разів більший за наш.

І нарешті, наш парад – це сигнал і ворогу: українці серйозно готові й надалі боротися за свою незалежність. І тому агресору краще згадати мудру пораду російського поета Володимира Маяковського: «Товарищ москаль, на Україну шукот не скаль»!
І після параду відбудеться ще одна важлива для захисту України подія. На щорічну нараду приїхали послы України з усього світу – справжні бійці нашого дипломатичного фронту. Дозвольте мені від імені присутніх переказати слова подяки тим, хто допомагає нашій армії політико-дипломатичними методами і так само робить це професійно і самовіддано.
Користуючись присутністю тут Президента Польщі Анджея Дуди, я хочу висловити глибоку вдячність нашим міжнародним партнерам за всебічну підтримку,

дипломатичну й фінансову, за поставки нелетальної зброї та гуманітарну допомогу, подякувати за санкції проти агресора.
Окремо хотів би привітати зі святом Незалежності, і це дуже важливо – українських патріотів в анексованому Криму і на окупованому Донбасі! Дорогі мої, ми вас любимо, ми про вас пам'ятаємо і наполегливо боремося за ваше повернення в Україну! І наголошую – робимо це політико-дипломатичним шляхом, тому що думаємо про вас. Це Кремль сприймає землю українського Донбасу як театр бойових дій, а мешканців регіону – як гарматне м'ясо для задоволення своїх імперських амбіцій. А для нас ви – наші, рідні, близькі, тимчасово розлучені зі своєю українською родиною. Родиною, яка обов'язково об'єднається і зустрінеться разом за святковим столом.

Шановні воїни!
Ви героїчно проявили себе, обороняючи рідну українську землю.
Ви щоденно демонструєте приклади мужності і самопожертви.
Зараз ви будете впевнено крокувати Хрещатиком. Демонструючи виправку, випромінюючи силу і звитягу, ви вселите в мільйони співвітчизників ще більшу віру у боєздатність нашого війська, у його спроможність захистити країну.
З 25-ю річницею Незалежності України!
Слава Збройним Силам України!
Слава українському народу!
Україні – слава!

Учасники параду вшанували загиблих українських героїв, які полягли в боях за вільну, незалежну Україну. Хвилина мовчання супроводжувалась виконанням пісні «Пливе кача». Глава держави вручив високі державні нагороди – Золоту зірку Героя України двом офіцерам ЗСУ, присвоїв військовоє знання генерал-майора Ігорю Гордійчуку – начальнику Київського військового ліцею ім. Івана Богуня та вручив бойові прапори командирам 18 військових частин, які беруть участь та відзначилися в бойових діях на сході України. Бойові прапори українським військовим підрозділам також вручили Міністр оборони України, генерал армії Степан Полторак, Начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України генерал армії Віктор Муженко,

Голова Служби безпеки України Василь Грицак, Командувач Національної гвардії України генерал-лейтенант Юрій Аллеров, Голова Державної прикордонної служби України генерал-полковник Віктор Назаренко. Після церемонії передачі бойових прапорів Глава держави дав старт військовому параду з нагоди відзначення 25-ї річниці Незалежності України. Першими Хрещатиком пройшли піші колони парадних розрахунків під музику у виконанні зведеного духового оркестру та військового хору. Державну прикордонну службу України на урочистому марші представляли два зведені підрозділи. Перший – у новій сучасній формі, яка уособлює прикордонника нової генерації, котрий виконує контрольно-сервісні функції на мирних ділянках державного рубежу. Другий – бійці у камуфляжах зі зброєю в руках – як відображення мілітарної складової прикордонної служби. Продовжила парад зведена механізована колона, яка проїхала Хрещатиком під оплески глядачів. Після завершення параду Глава держави поспілкувався з військовослужбовцями, які пройшли маршем по Хрещатику. Він подякував їм за високий професіоналізм та зазначив, що українська армія користується високою довірою суспільства. «Ті часи, коли Україна залишилася без армії, ніколи більше не повернуться. Вони – в минулому. Армія буде завжди моїм головним пріоритетом» – сказав Петро Порошенко. **к**

ЗА МАТЕРІАЛАМИ PRESIDENT.GOV.UA

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 339/2016

Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня незалежності України

За особистий внесок у зміцнення обороноздатності Української держави, мужність, самовідданість і високий професіоналізм, виявлені під час бойових дій та при виконанні службових обов'язків, **постановляю**

в органах і підрозділах Державної прикордонної служби України:

НАГОРОДИТИ ОРДЕНОМ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ІІІ СТУПЕНЯ
БАРАНСЬКОГО Віталія Леонідовича – полковника

НАГОРОДИТИ ОРДЕНОМ «ЗА МУЖНІСТЬ» ІІІ СТУПЕНЯ
ДЗІКЕВИЧА Євгенія Вікторовича – майора
ШЕВЧИКА Сергія Валерійовича – сержанта

НАГОРОДИТИ ОРДЕНОМ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
МАРУЩАКА Олександра Сергійовича – майора

НАГОРОДИТИ МЕДАЛЛЮ «ЗА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ УКРАЇНІ»
БІЛІТЮКА Віталія Юрійовича – сержанта
ГАРКУШУ Олександра Юрійовича – полковника
ЖУРБУ Сергія Миколайовича – підполковника
СЕРЬОГІНА Сергія Валентиновича – старшого прапорщика

НАГОРОДИТИ МЕДАЛЛЮ «ЗАХИСНИКУ ВІТЧИЗНИ»
МИКУЛАНІНЦЯ Василя Васильовича – старшого прапорщика
САМОЙЛЕНКА Степана Михайловича – старшого прапорщика

Президент України
Петро ПОРОШЕНКО
 22 серпня 2016 року

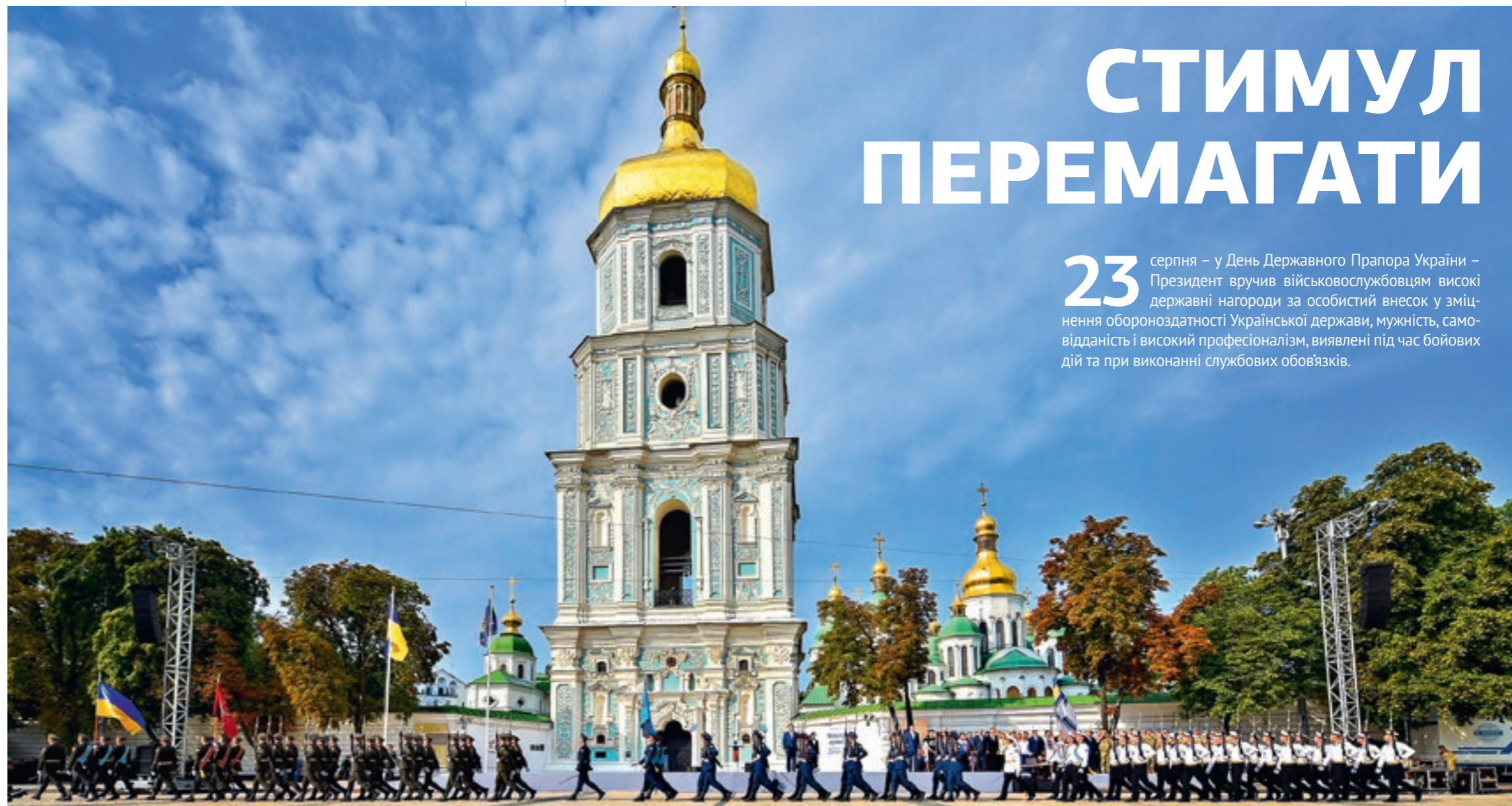
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 362/2016

Про присвоєння військових звань

1. ПРИСВОЇТИ ВІЙСЬКОВЕ ЗВАННЯ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРА

полковнику **КУРНИКОВУ** Валерію Валерійовичу – начальнику Північного регіонального управління Державної прикордонної служби України.

Президент України
Петро ПОРОШЕНКО
 29 серпня 2016 року

СТИМУЛ ПЕРЕМАГАТИ

23 серпня – у День Державного Прапора України – Президент вручив військовослужбовцям високі державні нагороди за особистий внесок у зміцнення обороноздатності Української держави, мужність, самовідданість і високий професіоналізм, виявлені під час бойових дій та при виконанні службових обов'язків.

Церемонія нагородження відбулася під час робочої поїздки Верховного Головнокомандувача до Чугуєва Харківської області, де Президенту було продемонстровано стрільби зі зразків озброєння та військової техніки, яка в цей день була передана Главою держави військовослужбовцям.

Державними нагородами відзначено 43 військовослужбовці: 28 військових Збройних Сил України, 6 – Національної гвардії, 4 – Державної прикордонної служби, 4 – Служби безпеки, 3 – Національної поліції. Серед нагород: ордени Богдана Хмельницького, Данила Галицького, «За мужність», медалі «За військову службу Україні» та «За бездоганну службу». Також медаллю «За врятоване життя» нагороджено одного поліцейського.

Глава держави також вручив ордери на квартири 26 військовим. К

ЗА МАТЕРІАЛАМИ PRESIDENT.GOV.UA

АСПЕКТ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Що для вас означає слово «незалежність»? Я впевнений, більшість людей після згадки про незалежність своєї Батьківщини одразу ж подумують про незалежність від будь кого у питанні житла. Так вже історично склалося, що українці приділяють нерухомості дуже багато уваги. Однак якщо для людей бізнесу власний квадратний метр іноді є навіть не основним джерелом витрат, то для тих, хто обрав шлях служіння українському народові, питання «свого кутка» подекуди перетворюється на мрію всього життя, а власне його отримання – на неординарну подію.

Одна з таких подій відбулася днями у Хмельницькому. Неординарності їй додало те, що востаннє щось подібне тут відбувалося 15 років тому. Отже, 32 сім'ї прикордонників, з яких 12 – учасники антитерористичної операції, отримали ордери на квартири в новому житловому будинку, і це лише перша черга із запланованих 226 квартир у Хмельницькому.

Привітати щасливих новоселів прибув Голова Державної прикордонної служби України генерал-полковник Віктор Назаренко. Також на урочистому заході були присутні керівництво Національної академії, персонал закладу та члени сімей прикордонників, керівництво області та міста, духовенство та інші гості.

Соціальний захист військовослужбовців завжди був і залишається одним з пріоритетних завдань як керівництва держави, так і Державної прикордонної служби України. Реалізуючи ініціативи Президента України Петра Порошенка, з початку 2015 року прикордонне відомство України розпочало будівництво нових багатоквартирних житлових будинків для прикордонників.

Зокрема, 9 квітня 2015 року у Національній академії відбулося закладання капсули та

першого каменя в будівництво 9-поверхового будинку для прикордонників та членів їхніх сімей. Як результат – вже сьогодні офіційна церемонія вручення перших ключів від квартир академістечка. Ще два будинки перебувають на етапі будівельно-монтажних робіт.

32 СІМ'Ї ПРИКОРДОННИКІВ, З ЯКИХ 12 – УЧАСНИКИ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ, ОТРИМАЛИ ОРДЕРИ НА КВАРТИРИ В НОВОМУ ЖИТЛОВОМУ БУДИНКУ, І ЦЕ ЛИШЕ ПЕРША ЧЕРГА ІЗ ЗАПЛАНОВАНИХ 226 КВАРТИР У ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ.

З вітальним словом до всіх присутніх звернувся Голова Держприкордонслужби Віктор Назаренко: «Дозвольте привітати вас, шановні новосели, із цією знаменною подією у вашому житті. Підвищення соціальних гарантій персоналу є одним з основних завдань на шляху реформування нашої служби. І сьогодні мені надзвичайно приємно вручати житло прикордонникам, серед яких є учасники АТО та ветерани служби».

Добрим словом та хвилиною мовчання учасники урочистостей згадали тих своїх товаришів, бойових побратимів, які у боротьбі за

цілісність і незалежність України віддали найдорожче – власне життя.

Під час заходу військовослужбовці і працівники Академії також отримали державні нагороди та відомчі відзнаки.

Після вручення ордерів на житло та ключів від квартир високоповажні гості перерізали стрічку на вході до будинку, оглянули його та поспілкувалися зі щасливими мешканцями новобудови.

Насамкінець про цифри. В державному бюджеті поточного року на будівництво житла в Держприкордонслужбі закладено 200 мільйонів гривень. На ці кошти в рамках реалізації відомчої програми забезпечення військовослужбовців житлом до кінця 2016-го прикордонне відомство планує завершити будівництво 248 квартир та 46 кімнат. К

Володимир ЗАХАРЧУК, Людмила ДЬОМІНА

Голова Державної прикордонної служби України Віктор Назаренко вручив ключі від нової двокімнатної квартири сім'ї загиблого в антитерористичній операції прапорщика Павла Дияка.

Прикордонник героїчно загинув 12 липня 2014 року у районі населеного пункту Маринівка, що на Донеччині. Його БТР підірвався на фугасній міні під час евакуації поранених побратимів. Рятуючи своїх бойових друзів, Павло Дияк віддав найдорожче – власне життя.

Держприкордонслужба України доклала необхідних зусиль, аби забезпечити соціальний захист родини загиблого прикордонника. Крім того, старша донька Павла вже курсантка третього курсу Національної академії ДПСУ. Пам'ять про героя увіковічили відкривши меморіал на його честь у Центрі забезпечення навчального процесу прикордонної альма-матер, а також на фасаді Хмельницької загальноосвітньої школи №1, де навчався військовослужбовець.

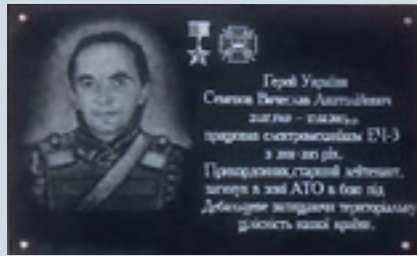
Вручаючи ключі від житла, Віктор Назаренко запевнив дружину загиблого Анжелу, що прикордонна служба і надалі робитиме усе задля підтримання сімей та увічнення пам'яті Героїв, подвиг яких буде вічно жити у серцях людей.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності нашої країни, Указом Президента Героя-прикордонника було нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно). К

На заходах, приурочених до головного свята країни, повсюди згадували загиблих героїв, які захищали свободу та цілісність рідної землі. Вшанування пам'яті про них – щира данина та святий обов'язок кожного громадянина. З меморіальних дошок, увічніні у пам'ятниках, у назвах вулиць вони щодня зустрічатимуть та проведуть нас нагадуючи, якою ціною здобуто право вільно жити у своїй країні.

ЗА ПРАВО НА ВОЛЮ

ЗОЛОТІЙ ЛЮДИНІ

Напередодні Дня Незалежності у містечку Жмеринка, що на Вінниччині, на честь Героя України Вячеслава Семенова урочисто відкрили меморіальну дошку. Памятний знак встановлено на фасаді будівлі Жмеринської дирекції залізничних перевезень ДП «Південно-Західна залізниця», де Вячеслав Анатолійович працював до призову в лави прикордонників.

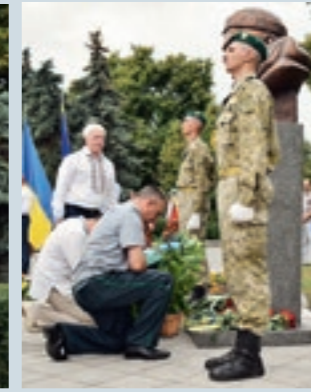
Увічнити його пам'ять зібралися керівники органів місцевого самоврядування, командування Могилів-Подільського загону, бойові побратими, рідні та громада міста, де його добре знали й поважали.

– Вячеслав був наділений особливими людськими якостями: щирістю, працелюбністю, доброзичливістю, виваженістю та інтелігентністю. Добре знав свою справу, був одним з кращих працівників Південно-Західної залізниці, – зазначає Анатолій Любінін – керівник підприємства, де чотирнадцять років сумлінно трудився Вячеслав Семенов. У час, коли над Батьківщиною нависла загроза війни, Вячеслав, не вагаючись, пішов на захист рідної землі. В серпні 2014-го у складі оперативно-бойової прикордонної комендатури Могилів-Подільського загону відбув на схід України. Там, у неймовірно складних бойових умовах, він проявив себе як мужній та вправний командир.

Старший лейтенант Семенов героїчно загинув 17 лютого 2015-го на блокпосту «Балу», що поблизу селища Фащівка на Луганщині.

За виняткову мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності, вірність Військовій присязі старшого лейтенанта Вячеслава Семенова нагороджено орденом Богдана Хмельницького та Золотою Зіркою Героя України посмертно.

ТАКИМ, ЯКИМ ЙОГО ЗНАЛИ СОЛДАТИ

У День 25-ї річниці Незалежності України на площі Слави у Черкасах поблизу Свято-Троїцького собору відкрито пам'ятник генерал-майору Ігорю Момоту, над яким працював черкаський скульптор Іван Фізер.

В урочистостях взяли участь рідні та близькі Ігоря Момота, керівництво та персонал Навчального центру підготовки молодших спеціалістів Державної прикордонної служби України, представники місцевої влади, громадськості.

Право відкрити пам'ятник було надано дружині генерала – Надії Валентинівні та заступ-

нику начальника Навчального центру Віктору Сулим, який з перших днів буремних подій на сході України був з ним в одному строю.

Після освячення монумента, аби покласти квіти до нього вишикувалися чимало людей. Пані Надія Момот вдячна черкащанам за те, що пам'ятають і поважають її чоловіка. Він дуже вболівав за державу, за життя кожного солдата. За її словами, відкриття пам'ятника генералу Момоту у День Незалежності – дуже символічне, бо він одним з перших став на захист Вітчизни. Крім того, це знак вшанування ще й інших черкащан, які загинули на сході України.

Після ускладнення ситуації на українсько-російському кордоні полковник Ігор Момот особисто сформував і очолив мотоманеврену групу Навчального центру підготовки молодших спеціалістів Державної прикордонної служби. Ця група виконувала завдання з охорони державного кордону на найбільш вразливих ділянках Донецької і Луганської областей. В результаті обстрілу терористами з установки залпового вогню «Град» по позиціях підрозділу тактичної групи «Кордон» у Луганській області полковник Ігор Момот загинув. 12 липня 2014 року Президент України Петро Порошенко присвоїв йому військове звання генерал-майора посмертно.

«11 липня виповнилося два роки, як немає серед нас Ігоря Момота, 18 серпня – 51 рік від дня його народження. Однак відкриття пам'ятника приурочили до Дня незалежності, бо якби не такі герої, як він, не факт, що нині ми змогли б святкувати 25-річчя незалежності держави» – зазначив голова Черкаської облдержадміністрації Юрій Ткаченко.

ІЗ ПРИСМАКОМ ПОЛИНУ

27 серпня в місті Кропивницькому регіональним представництвом «Української Спілки прикордонників» за підтримки Адміністрації Держприкордонслужби України було проведено мітинг-реквієм за загиблим Олегом Паршутиним. Цього дня в пам'ять про героя на стіні поблизу центрального в'їзду до ПАТ «Кіровоградський хлібозавод», де Олег працював протягом 17 років до призову за мобілізацією, відкрили меморіальну дошку. Також на честь прикордонника перейменували одну з вулиць міста. Тепер вулиця Аерофлотська названа іменем Олега Паршутіна.

Олег Паршутін проходив службу в Донецькому загоні та добровільно поїхав на схід захищати Батьківщину. Вночі 31 липня 2014 року через ворожий обстріл прикордонного підрозділу «Василівка», що на Донеччині, життя Олега обірвалося. За особисту мужність

і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, Указом Президента України його посмертно нагороджено орденом «За мужність» III ступеня та відзнакою «За заслуги» II ступеня.

Вшанувати загиблого охоронця кордону прийшли його рідні та друзі, перший заступник Голови Держприкордонслужби України Василь Серватюк та представники прикордонного від-

омства, керівництво області та міста, силових і правоохоронних структур області, жителі міста. На заході також залучили Почесну варту разом зі Знаменною групою від Навчального центру підготовки молодших спеціалістів

Державної прикордонної служби України імені генерал-майора Ігоря Момота.

Перший заступник Голови Держприкордонслужби висловив співчуття найдорожчим для Олега людям – дружині Оксані, донечці Юлії, усім рідним та близьким – і запевнив, що відомство й надалі робитиме усе задля увічнення пам'яті героїв, подвиг яких буде вічно жити у серцях людей. ☾

ЗА МАТЕРІАЛАМИ WWW.DPSU.GOV.UA

ВПС «ПАВЛОВИЧІ» - НОВИЙ «ЄВРОІНСТРУМЕНТ»

Українсько-польську ділянку державного кордону посилено оновленим відділом прикордонної служби «Павловичі». Днями відбулася урочиста церемонія відкриття ВПС. До заходу долучились Голова Державної прикордонної служби генерал-полковник Віктор Назаренко, Голова Львівської обласної державної адміністрації Олег Синютка, начальник Західного регіонального управління Держприкордонслужби України генерал-майор Володимир Єгоров, а також керівники місцевих органів влади. З польської сторони участь у відкритті взяли начальник Надбужанського відділу Прикордонної варті Республіки Польща – бригадний генерал Прикордонної варті Войчех Сковронек, заступник Генеральний Консул Республіки Польщі в місті Львові Катажина Совек.

Облаштування та реконструкція будівель ВПС «Павловичі» відбулися завдяки успішній реалізації проекту міжнародної технічної допомоги «Розвиток сучасної інфраструктури відділів прикордонної служби» за програмою транскордонного співробітництва «Польща-Білорусь-Україна» Європейського Інструменту Сусідства та Партнерства.

Спільними зусиллями Державної прикордонної служби та європейських партнерів реконструйовано десять будівель та споруди адміністративно-житлового й господарського призначення. Окрім цього, прокладено мережу водопостачання та водовідведення, повністю переобладнано мережу тепlopостачання та збудовано нові бокси для автомобільної техніки.

Облаштування державного рубежу та створення необхідних умов для якісної служби його охоронців – наше пріоритет-

не завдання. Черговим підтвердженням цього є відкриття оновленого відділу прикордонної служби «Павловичі», що повністю відповідає європейським стандартам сучасного прикордонного підрозділу. Ми щиро вдячні інституціям Європейського Союзу за надану допомогу та високо цінуємо партнерську підтримку наших польських колег, – зазначив у вступному слові Голова Державної прикордонної служби генерал-полковник Віктор Назаренко.

Перегортаючи сторінки історії підрозділу, ми дізнаємося, що створений він ще у 1939 році. Сьогодні ж персонал ВПС охороняє державний кордон України з Республікою Польща. Протяжність ділянки – понад 22 кілометри, вся вона – сухопутна.

У розпорядженні персоналу – 22 одиниці техніки, зокрема 5 автомобілів Volkswagen Amarok, 6 одиниць Dacia Duster,

3 квадроцикли та 8 мотоциклів, що надійшли в рамках міжнародно-технічної допомоги.

Охорона цього сегмента рубежу вимагає від людей, які тут служать, постійної готовності та нестандартних підходів. З понад 100 прикордонників відділу 30 – військовослужбовці строкової служби. Більше 20 «зелених кашкетів» брали участь в антитерористичній операції на сході України, дехто з них удостоєні високі державних та відомчих нагород.

“ **Найяскравішим доказом результативної оперативної роботи підрозділу є виявлення контрабандних товарів на суму майже 7 млн гривень, штрафи, накладені на порушників, на суму 109 тисяч гривень та 190 осіб не пропущених через державний кордон.**

ВПС протидіє контрабандній діяльності, основні зусилля зосереджуються на запобіганні незаконному переміщенню зброї, боеприпасів, наркотичних та психотропних речовин. А також на недопущенні порушення кордону незаконними мігрантами. Найяскравішим доказом результативної оперативної роботи підрозділу є виявлення контрабандних товарів на суму майже 7 млн гривень, штрафи, накладені на порушників, на суму 109 тисяч гривень та 190 осіб не пропущених через державний кордон.

Повертаючись до урочистостей з нагоди відкриття оновленого відділу, слід зауважити, що під час заходу Голова Держприкордонслужби вручив особовому складу ВПС «Павловичі» ключі від дев'яти службових квартир. к

ЗА МАТЕРІАЛАМИ DPSU.GOV.UA

ВАЛЕНТИН БАДРАК:**«НЕ ПОТРІБНО ВИМАГАТИ
ЛЕТАЛЬНОЇ ЗБРОЇ...»****ВАЛЕНТИН БАДРАК**

Народився 1968 року в Черкасах. Закінчив Рязанське повітряно-десантне училище (1989) і Київський державний лінгвістичний університет (1996). Був слухачем Школи управління ім. Дж. Кеннеді Гарвардського університету (2000). Журналіст і автор низки публікацій в сфері безпеки і мотивації людської діяльності. Кандидатська дисертація присвячена практиці використання засобів масової інформації у виборчих кампаніях (2000). Протягом останніх двадцяти років займається вивченням особливостей мотивації в різних сферах людської діяльності.

З 1999 року – директор неурядового аналітичного «Центру досліджень армії, конверсії і роззброєння» (ЦДАКР). З 2001 року в рамках ЦДАКР створено агентство оборонних новин Defense Express і цільовий щомісячний журнал «Експорт зброї та оборонний комплекс України».

У 2004 році в співавторстві з партнерами Сергієм Згурцем і Сергієм Максимовим написав першу в Україні книгу про особливості національного збройового бізнесу – «Культ: Збройний бізнес по-українськи».

У 2006 році також у співавторстві з Сергієм Згурцем і Михайлом Топчевим (під редакцією Василя Ващенко) написав першу в Україні книгу про українські розробки військового і подвійного призначення – «Техносिला».

Російська агресія проти України на початку 2014-го чітко вказала на проблемні компоненти нашої армії. Недостатнє технічне оснащення та матеріальне забезпечення не дало змоги повною мірою відреагувати на загрози. Стало зрозумілим, що і Збройні Сили, і всі силові структури, і прикордонне відомство зокрема, потребують докорінних змін.

Про те, якою технікою та озброєнням має бути оснащений сьогодні державний кордон, чи потрібна «стіна» на українсько-російському рубежі, які нові види озброєння Росія використовує на Донбасі, а також що визначає сьогодні обороноздатність української армії, – розповідає директор Центру досліджень армії, конверсії і роззброєння Валентин Бадрак.

– У 2003 році прикордонні війська стали правоохоронним органом – Державною прикордонною службою України. Відповідно важкого озброєння, яке здатне дати відсіч реальним загрозам з території суміжних країн, у ДПСУ не було. Сьогодні війна диктує нову потребу – досягти максимальної результативності виконання бойових завдань з належною технікою та озброєнням. Чим, на Вашу думку, має бути оснащений сьогодні державний кордон, враховуючи воєнну загрозу на східній та південній його ділянках?

– Прикордонники не повинні мати важке озброєння, враховуючи функції ДПСУ як правоохоронного відомства. І це правильно. Проте на східній та південній ділянках кордону правоохоронці мають виконувати реальні бойові завдання.

На мою думку, в ДПСУ має бути уніфікована, броньована техніка на колесах, обов'язково

з протимінним захистом. Наприклад, «Дозор-Б» (Повнопривідна бойова броньована машина з колісною формулою 4x4. Створена в Україні Харківським конструкторським бюро з машинобудування, як багатоцільовий захищений транспортний засіб для перевезення особового складу, зброї та військового обладнання вагою до двох тон. – Ред.) під час початку збройної агресії може допомогти прикордонникам утримати власні позиції, а також виграти час для подолання відстані у 10-15 км бойовими підрозділами ЗСУ.

Щодо зброї – у прикордонників мають бути швидкострільні гармати (30 мм), кулемети, інтегровані протитанкові комплекси (ПТРК), які, до речі, розробляє потужне вітчизняне конструкторське бюро «Луч». Можливо, замість гармати можна мати автоматичний гранатомет, однак протитанкові комплекси, на мою думку, все ж таки актуальніші.

Хотілося б, щоб прикордонне відомство більше приділяло уваги засобам виявлення, спостереження і ведення розвідки на різних відстанях. Українські виробники, зокрема «Укрспецтехніка», пропонують військовикам РЛС «Борсук» (Засіб наземної радіолокації для виявлення людей, наземних і надводних транспортних засобів. – Ред.), який може вести розвідку як на великих відстанях до 400 км, так і на маленьких – 5 км.

Крім того, Україна є космічною державою, тож цілком можливо розробити розвідувальний супутник. Український оборонно-промисловий комплекс, безумовно, може запропонувати такі системи.

Не думаю, що надання летальної зброї Україні може відбутися швидко. Якщо це станеться, то за умови рішення нової американської адміністрації після президентських виборів у США. Решта провідних країн не будуть приймати жодних рішень щодо України раніше за Америку.

Існує ще морська ділянка рубежу. Тут, на мою думку, було б дуже важливим не обмежуватися ідеєю оснащення прикордонників легкими катерами. Варто розглянути використання радіолокаційного поля, мінування певних морських об'єктів, щоб унеможливити десантну операцію противника тощо.

– Світ має досить великий досвід зведення інженерних загороджень на кордонах: Америка та Мексика, Ізраїль та Палестина, Болгарія і Туреччина, Кореяська стіна та інші. У 2014-му ця тема зацікавила й українців. Як Ви вважаєте, чи повинно бути щось на кшталт стіни, чи, можливо, мова має йти про комплекс сучасних засобів спостереження за лінією кордону та мобільних груп реагування у безпосередній близькості до нього?

– Проти України сьогодні застосовується артилерійська техніка, авіаційні комплекси, а може вдарити і ракетна зброя. Я не бачу логіки у зведенні стіни. Вважаю, важливішим є посилення російсько-українського кордону особовим складом та відповідною технікою.

Прикордонники повинні контролювати ситуацію на великих відстанях, взаємодіяти зі збройними силами, посилювати держкор-

дон мобільними спецпідрозділами, здатними реагувати на раптові загрози.

Використання БПЛА, різноманітних радарів, космічних знімків було б доцільнішим і не викликало б суперечностей про використання коштів на такий умовний захист як стіна. Її наявність може вберегти країну від криміналу, нелегалів, контрабанди тощо. Проте якщо її позиціонують як оборонну споруду від військового вторгнення, то це абсолютно безперспективний варіант.

– Існує така організація як «Укрспецекспорт», яка входить в концерн «Укроборонпром». Основна її діяльність – продаж української зброї, а також надлишків армійського майна за кордон. Сотні позицій продовжують розпродаватися: танки, літаки, ракети, ПТУРи, генератори, станції стеження, шкарпетки, чоботи, ракети, цистерни, рефрижератори, далекоміри, рації, біноклі, інструменти, запчастини. Чи не суперечить це інтересам держави у той час, коли в країні війна і «кожен патрон на вагу золота»? Як цей процес впливає на обороноздатність країни?

– Світова практика свідчить, що загалом виробництво зброї та військової техніки в

Україні має важливе значення не тільки для сектора безпеки держави, але також і для зростання економіки в цілому, посилення міжнародного іміджу держави. Внаслідок передусім трьох ключових чинників: по-перше, оборонна промисловість, або ОПК, є високотехнологічним сектором, і його розвиненість є візитною картою держави (як, наприклад, здатність виробляти літаки або ракети-носії); по-друге, розвиток ОПК передбачає обмін

сучасними технологіями на ринку та відчутний вплив на міжнародній арені (саме таким є сучасний досвід Туреччини, ПАР, Польщі); по-третє, протягом останніх двох-трьох десятиліть суттєво набрала оберти тенденція «перетікання» оборонних технологій у цивільний сектор та навпаки. Сьогодні державне оборонне замовлення інколи не може бути виконано через брак коштів. Тоді, через управлінські адміністративні механізми, виробників починають примушувати постачати силовим структурам свою продукцію. «Укрспецекспорт» дозволяє українським підприємствам отримувати валюту і маневрувати на ринку озброєння.

Росія використовує війну також для того, щоб підірвати наші позиції на різних ринках експорту озброєння: Іраку, Таїланду, Індії. Тому тут в кожному випадку треба підходити індивідуально.

Україна має зовнішній контракт і бажає залишитися постачальником військової техніки у світі, не втратити ринки, на які їй вдалося вийти. На початку минулого року потреба була в тому, аби радше отримати значну кількість модернізованих танків «Булат», ніж танків «Оплот», які є дорожчими,

складними в управлінні, в експлуатації. Щоб їх опанувати потрібен певний час підготовки на тренажерах. Тут ситуація приблизно така, як з корветом. Знищення одного такого танка могло бути катастрофічним для психологічного сприйняття в українській армії на той час. Проте це лише один епізод. Якщо брати серйозну державницьку позицію, то, безсумнівно, новітні танки потрібні українській армії. Потрібно було б налагодити їх серійне виробництво у такий спосіб, щоб вистачало і для зовнішнього контракту, і для ЗСУ.

Виходить, що експорт озброєнь потрібен, але, безумовно, без продажу того, що необхідно сьогодні у зіткненні з ворогом. На сьогодні ж я можу констатувати, що експорт порівняно з передвоєним роком наполовину зменшився, адже багато що з озброєння пішло саме силам оборони.

– Яку зброю Україна закуповує за кордоном?

– Насправді, за кордоном Україна купує сьогодні дуже мало, тому що головний орієнтир – власний оборонний комплекс і його розвиток.

Пояснює є два: перше – дуже обмежений фінансовий ресурс, друге – західні країни НАТО стримано поведуться у продажу Україні важкого озброєння. Дещо країна почала розробляти, наприклад ракетні програми цього року, також над посиленням артилерії почали працювати. Україна помітно просунулася в цьому напрямку. Зокрема, вітчиз-

Світова практика свідчить, що загалом виробництво зброї та військової техніки в Україні має важливе значення не тільки для сектора безпеки держави, але також і для зростання економіки в цілому, поліпшення міжнародного іміджу держави.

няним ВПК розроблено сучасні протитанкові ракетні комплекси, міномети різних калібрів, високоточний артилерійський снаряд. На завершальній стадії перебувають роботи зі створення сучасних комплексів управління, модернізації систем залпового вогню, а в березні були успішно проведені перші випробування вітчизняного високоточного снаряда «Вільха» до системи залпового вогню «Смерч».

Хочу зазначити, що не потрібно вимагати летальної зброї від західних країн, треба пропонувати партнерство з Україною як з високотехнологічною державою.

Наприклад, можна було б спільно із західними компаніями налагодити виробництво артилерійського боєприпасу «Квітник», він дуже потрібен армії. Можна було б створити спільне виробництво безпілотників, тепловізорів, що свого часу було зроблено в Росії. Це б зняло дуже багато питань при створенні нової техніки, придатної для ведення бойових дій в темну пору доби.

– Чи існує в нашій країні державна програма розвитку військової техніки та озброєння?

– За два роки війни Україна пройшла шлях створення документів загального плану. Це нова редакція воєнної доктрини, новий стратегічний оборонний бюлетень. Якщо казати про програму розвитку військової техніки та озброєння, то була представлена її Концепція, проте вона ще не затверджена. Чому так? Тому що в нас сектором безпеки управляють в ручному режимі, немає чіткого бачення, якими будуть ЗС, відповідно, якою буде техніка.

Певна річ, приймати суб'єктивні рішення простіше, за невільне прийняття яких ніколи не буде відповідальних. Внаслідок відсутності таких програм оборонна промисловість не має орієнтирів, пропонує деякі розробки і не знає, потрібні вони чи ні. Така ситуація не дозволяє залучати до розвитку озброєнь приватний сектор у належному форматі (розглядаються лише ті, які можуть надати вже готовий виріб, наприклад «МоторСіч», «АвтоКраз» чи холдингова компанія «Укрспецтехніка», яка виготовляє радари, в тому числі і для ДПСУ), розраховувати на інвестиції західних країн,

ДОВІДКА

через відсутність умов гри на вітчизняному ринку. Це величезний недолік влади.

Наприклад, закупівля нікому не потрібних 10 старих британських машин «Саксон». (За даними Генштабу основним завданням «Саксонів» є доставка мінометних обслуг та евакуація поранених. Колишній начальник сухопутних військ Великобританії Річард Даннат обурився продажем БТРів Україні. За його словами, він особисто ще у 2006 році списав «Саксонів» на брухт, як непридатні для використання в зоні бойових дій. Куплені Україною бронемашини він вважає легкоброньованими вантажівками, яким нічого робити на лінії вогню, тому передачу цих БТРів армії, яка веде справжню війну, британський командувач назвав «аморальним вчинком». – Ред.). Таких рішень можна навести до двох десятків.

– Вам відомо, які нові види озброєння Росія використовує на Донбасі?

– Крім величезної кількості радянських/російських БТР, БМП і танків Т-64 та Т-72 нібито «віджатах» в українців, а насправді переправлених через неконтрольовані ділянки кордону з РФ, у війні на Донбасі час від часу, зустрічається і новітня техніка, вироблена виключно в Росії.

– Враховуючи ситуацію в країні, пріоритетом для нас є створення нових ракетних технологій – це і нові двигуни, нові супутники, нові види ракет, і, звичайно, забезпечення інтересів держави у сфері нацбезпеки і оборони, – заявив глава Державного космічного агентства України (ДКАУ) Любомир Сабадош.

– Зокрема, ми плануємо розвиток вітчизняного угруповання супутників дистанційного зондування Землі (ДЗЗ) «Січ», що включає створення і підготовку до запуску космічних апаратів та подальший розвиток наземної інфраструктури, – повідомив він, підкресливши що також розпочато підготовку до створення українського сегмента міжнародної системи використання даних аерокосмічного моніторингу, який в перспективі повинен стати частиною спільного Європейського дослідницького простору у сфері ДЗЗ.

За словами глави Державного космічного агентства, очікується, що бюджетне фінансування галузі буде посилено за рахунок залучення інвестиційних і кредитних ресурсів, а також шляхом отримання коштів від участі підприємств галузі у міжнародних космічних програмах.

На сході нашої країни зустрічаються БПЛА РФ, різні зразки стрілецької зброї, засоби радіоелектронної боротьби, системи ППО, артилерійської розвідки і цілий автопарк легкої бронетехніки.

Наприклад, 25 січня 2015 року жителі міста Шахтарська Донецької області зафіксували пересування сучасних російських самохідних зенітних ракетно-гарматних комплексів (ЗРПК) наземного базування «Панцир-С1», призначених для ближнього прикриття цивільних і військових об'єктів від

Російська військова техніка на Донбасі

Міністерство оборони РФ публікує звіт про використання російської військової техніки на Донбасі. Згідно з даними, російська військова техніка активно використовується на території України.

<p>Броньовані автомобілі</p> <p>Важкі броньовані автомобілі підвищеної прохідності, броньовані вантажівки, артилерійські тягачі, машини-кранівники.</p> <p>GAZ-233014 «Тигр» Луганська обл., ОЗР та ОМСДр ЗС РФ</p> <p>GAZ-39371 «Водник» Славянська обл., Луганська обл., Луганська обл.</p> <p>КамАЗ-43269 «Вистріл» Луганська обл. та військовий базис РФ</p> <p>БТР-82А Луганська обл., ОЗР та ОМСДр ЗС РФ</p>	<p>Вантажівки</p> <p>Важкі броньовані підвищеної прохідності машини підвищеної прохідності.</p> <p>КамАЗ-5350 «Мустанг» Харківська обл., Луганська обл., Луганська обл.</p> <p>Урал-432301 Донецька обл.</p> <p>Урал-43206 Луганська обл.</p>	<p>ЗРК/ЗРПК</p> <p>Високоточні комплекси для протитанкової війни та артилерійського призначення.</p> <p>9К330/9К331 (і інші ракети з самонаведенням)</p> <p>9М14 «Панцир-С1» Луганська обл.</p> <p>9М113 «Смерч» Луганська обл.</p>
<p>СНАР</p> <p>Стандартні системи артилерійської розвідки, важкі снаряди та артилерійські снаряди.</p> <p>1Р1232-2М Донецька обл.</p>	<p>РЕБ</p> <p>РЕБ – Радіоелектронний комплекс протидії та радіоелектронної розвідки.</p> <p>РБ-341В «Леср-3» Донецька обл.</p> <p>Р-3785 «Борисоглібськ-2» Луганська обл., Славянська обл., Луганська обл.</p> <p>Р-934УМ Луганська обл.</p> <p>Р-330Н «Нитиль» Луганська обл., Донецька обл.</p> <p>«Тор» Донецька обл.</p> <p>Ртуль-6М Донецька обл.</p> <p>РБ-636АМ2 «Світ-КУ» Луганська обл.</p>	<p>Радіостанції</p> <p>Переносні радіостанції (ПР) і радіостанції з самообслуговуванням.</p> <p>Р-166-0,5 Донецька обл.</p> <p>Р-441-0В «Ливень» Луганська обл.</p> <p>Р-1495МР «Мушкетер-Б» Луганська обл.</p>
<p>Танки</p> <p>Танк – броньована бойова машина, на гусеничному ході, основне озброєння – гармата у мотовальній башті.</p> <p>Т-72Б зраз. 1989 року Луганська обл. та ОЗР ЗС РФ</p> <p>Т-72БА зраз. 1999 року Славянська обл., Донецька обл., ОЗР та ОМСДр ЗС РФ</p> <p>Т-72Б3 зраз. 2011 року Луганська обл. та ОЗР ЗС РФ</p> <p>Т-72Б3 зраз. 2006 року Луганська обл., ОЗР та ОМСДр ЗС РФ</p> <p>Т-90А зраз. 2006 року Луганська обл., ОЗР та ОМСДр ЗС РФ</p> <p>Т-72С1 Луганська обл.</p>	<p>БПЛА</p> <p>Високоточні системи управління зброєю, розвідки та артилерійського призначення.</p> <p>Гранат-1 Луганська обл., Донецька обл.</p> <p>Гранат-2 Луганська обл., Донецька обл.</p> <p>Смерч Луганська обл., Донецька обл.</p> <p>Орлан-10 Луганська обл., Донецька обл.</p> <p>Елерон-ЗСВ Луганська обл., Донецька обл.</p> <p>Застава Луганська обл., Донецька обл.</p>	<p>РСЗВ</p> <p>Ракетні системи залпового вогню – комплекс озброєння, який виконає багатоваріантну задачу у разі потреби.</p> <p>2Б26 Луганська обл., Тернопільська обл., Донецька обл.</p> <p>РСЗВ 9Н58 «Смерч» Луганська обл., Донецька обл.</p>

усіх сучасних і перспективних засобів повітряного нападу на висоті до 15 км.

22-23 січня в Інтернеті з'явилося відео про те, як сепаратисти ведуть вогонь по Донецьку з бойової машини 2Б26 РСЗВ «Град-К» на шасі КамАЗ-5350 з колісною формулою 6х6.

Також на Донбасі були помічені портативна станція розвідки вогневих позицій мінометів «Аистенок», комплекс радіоелектронної боротьби 1РЛ257 «Красуха-4», призначений для протидії бортовим радарам ударної, розвідувальної і безпілотної авіації. Він здатний «глушити» не тільки сигнал РЛС, але й канали управління безпілотними літальними апаратами, діє на відстані до 300 км.

Основні моделі Російських БПЛА, які потрапляють у руки українських військових, це «Орлан-10», «Груша», «Застава», а також новітній «Тяхіон».

Це лише невелика частина озброєння, яке використовує РФ проти нашої держави. За даними РНБО України, російська сторона періодично переміщує на українську територію широкий спектр зброї, зокрема такої як гвинтівка «Корд», кулемети «Печеніг», автомати АК-74М, ТОС-1 «Буратіно», РСЗВ 9К58 «Смерч», РСЗВ 9К57 «Ураган», танки Т-90 і БТР-80АМ.

Кількість доказів присутності російського озброєння на Донбасі величезна. Після всього цього заяви російських представників влади, що «на там немає», звучать щонайменше цинічно.

– Як вважаєте, цьогорічний саміт НАТО у Варшаві пройшов вдало? Які позитивні моменти він приніс Україні? Чи можливе повне військово-технічне співробітництво з країнами НАТО, зокрема надання летальної зброї Україні?

– Не думаю, що надання летальної зброї Україні може відбутися швидко. Якщо це станеться, то за умови рішення нової американської адміністрації після президентських виборів у США. Решта провідних країн не будуть приймати жодних рішень щодо України раніше за Америку.

Прикро казати про це, але деякі країни, наприклад Франція та Італія, продовжують військово-технічне співробітництво з Росією. Це озна-

Російська армія – більш численна і має краще озброєння, але вона не мотивована так, як наші бійці. Надзвичайно важливо, що українська армія сьогодні має бойовий досвід.

чає, що існують подвійні стандарти щодо України, тож вона залишається в сірій буферній зоні. Саміт НАТО у Варшаві, фактично, закріпив цю ситуацію. Було чітко сказано, що натовські країни за межами власних кордонів вирішувати питання оборони не будуть.

Я ще раз хочу наголосити, що Україні важливо пропонувати співробітництво в оборонних питаннях із західними країнами. Якщо взяти всі країни НАТО – жодна не мала такого оборонного комплексу та промисловості, як Україна. Проте для цього потрібна політична воля і створення належних бізнесових умов для виходу міжнародних компаній на український ринок озброєння. Українська влада поки що не надає такої можливості, а тільки просить летальну зброю для ведення збройної боротьби з Росією.

– Що визначає сьогодні обороноздатність української армії: потужна зброя, міцна техніка, належне керівництво чи все ж таки висококваліфіковані бійці?

– Є декілька важливих критеріїв. Перший – це морально-бойовий дух, мотивація українського війська. І тут все на належному рівні. Мотивація до захисту власних територій є вагомим аргументом. Російська армія – більш численна і має краще озброєння, але вона не мотивована так, як наші бійці. Надзвичайно важливо, що українська армія сьогодні має бойовий досвід.

Якщо брати другий критерій – кадрове забезпечення, а саме досвідчене керівництво – тут є достатньо проблем і питань. Незважаючи на те, що молодих, проте вже бойових командирів все ж таки інколи висувають на високі посади, поки що керівництво оборони залишається, так би мовити, радянського типу.

Якщо казати про зброю і техніку, то вона в Україні сьогодні третього, а інколи й четвертого покоління. Це набагато гірше за російський технологічний рівень.

Щоб змінити ситуацію, необхідно зробити декілька речей. По-перше, проголосити курс на повну професіоналізацію армії, відмовитися від призову. Для розв'язання проблеми мобілізаційного ресурсу потрібно вирішити питання військ територіальної оборони на законодавчому рівні. Законопроект лежить вже понад рік, проте перспектив розгляду поки що немає. Професійне військо – це не тільки перехід на службу за контрактом, це ще й прозора, мотивована кадрова політика. Людина має сама знати про свою відповідність професійним критеріям певної посади і про можливість просування по службі. По-друге, перехід до стратегічної системи переозброєння. Оборонно-промислова політика має спиратися на три ключові принципи. Перший – забезпечення появи відкритих «вихідних даних» від Міноборони і Генерального штабу (та інших замовників) про поточні та середньострокові потреби. Другий – суттєве покращення комунікації держави з приватним бізнесом. Координатором комунікації може виступити РНБОУ, але виключно посередницьку роль повинні відігравати відповідні об'єднання приватних підприємств (асоціації, консорціуми, федерації і т.п.), а також інформаційно-аналітичні структури. Через забезпечення приватного бізнесу відповідними знаннями щодо напрямків інвестування та створення правил гри всередині ОПК держава може отримати суттєві дивіденди у вигляді реалізованих ДКР та інвестицій. Третій – покращення комунікації національних замовників із західними оборонними компаніями, іноземним бізнесом у галузі високих технологій. Додатково для забезпечення дії цього принципу важливо прийняти Закони України «Про військово-технічне співробітництво» та удосконалити офсетне законодавство. К

Спількувалася НАТАЛІЯ УСТЬЯНЦЕВА

МІЖНАРОДНА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА ДПСУ У ПЕРШОМУ КВАРТАЛІ 2016 РОКУ

Адміністрацією Держприкордонслужби ведеться активна робота щодо започаткування та реалізації проектів міжнародної технічної допомоги за підтримки Уряду США та Європейського Союзу.

У РАМКАХ ПРОЕКТІВ:

1. Виявлення та припинення ядерної контрабанди:
 - в одному з пунктів пропуску Могилів-Подільського прикордонного загону проведено модернізацію обладнання радіаційного контролю;
 - Одеським прикордонним загonom отримано системи радіаційного контролю для чотирьох пунктів пропуску.

2. Зміцнення потенціалу прикордонних відомств України та Республіки Білорусь з охорони спільного кордону. Окремою комендатурою охорони та забезпечення Державної прикордонної служби України отримано дев'ять патрульних автомобілів, шість мікроавтобусів, десять квадроциклів.

3. Удосконалення управління діяльністю відділів прикордонної служби:
 - Головним центром зв'язку, автоматизації та захисту інформації ДПСУ отримано два ноутбуки, один мультимедійний проектор, два джерела безперебійного живлення, один багатофункціональний пристрій, один сервер;
 - Ізмайльським прикордонним загonom отримано десять мультимедійних проекторів, 15 кондиціонерів, один комп'ютер.

4. Ініціатива запобігання розповсюдженню зброї масового знищення: невідкладна допомога Державній прикордонній службі України. Окремою комендатурою охорони та забезпечення ДПСУ отримано 32 одиниці комплектуючих до патрульних автомобілів, 926 одиниць комплектуючих до детекторів вибухових речовин.

5. Підвищення можливостей з виявлення хімічних, біологічних, ядерних і радіологічних речовин у прикордонників України та Молдови. Окремою комендатурою охорони та забезпечення Державної прикордонної служби України отримано п'ять мобільних автоматизованих комплексів виявлення радіації, 66 переносних хімічних детекторів та комплектуючі до них, 2400 ізолюючих захисних костюмів.

ТОП-10 ФАКТІВ РОСІЙСЬКОЇ ПРИСУТНОСТІ НА ДОНБАСІ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- Танк Т-72В3
- САУ 2С7 "Пісок" / САУ 2С7М "Маяк"
- САУ 2С1 "Водник"
- САУ 2С2 / САУ 2С7М
- САУ 43269 "Вистреп"
- САУ РСЗВ "Тандем"
- РСЗВ 9К58 "Смерч"
- ТОС-1 "Буратіно"
- САУ "Бук-М"
- РСЗВ "Аистенок" та "Тяхіон"

1. Батарея вогнеметних систем залпового вогню ТОС-1 "Буратіно"
13.08.2014 вогонь з вогнеметних систем залпового вогню ТОС-1 "Буратіно" по Донецьку завдав шкоди жителю.

2. БПЛА 2Б26 РСЗВ "Град" на шасі КамАЗ-5350
13.07.2014 вогонь з вогнеметних систем залпового вогню ТОС-1 "Буратіно" по Донецьку завдав шкоди жителю.

3. Зенітно-ракетний комплекс (ЗРК) "Тор-М2"
28.01.2015 в. в. в Луганську.

4. Станція наземної артилерійської розвідки "Леопард" та РЛС "Рись-1"
Навчання 2014 року були організовані на Донбасі у військовій частині.

5. Багатоцільовий модульний броньований автомобіль ГАЗ-3937 "Водник"
10.01.2014 в. в. в Луганську.

6. КамАЗ-43269 "Вистреп" та "Дезор" (БПМ-97)
Навчання у Луганську від 16.12.14 до кінця 15 лютого.

7. САУ 2С7 "Пісок" / САУ 2С7М "Маяк"
Два артилерійські комплекси "Пісок" / "Маяк" були доставлені до Луганська 10.01.2014 року. Вони були використані для обстрілу міст Луганська та Ілларіїв.

8. Танк Т-72В3
14.08.2014 в. в. в Луганську. Танк Т-72В3 був доставлений до Луганська 14.08.2014 року. Він був використаний для обстрілу міст Луганська та Ілларіїв.

9. РСЗВ 9К58 "Смерч"
11.10.2014 в. в. в Луганську. РСЗВ 9К58 "Смерч" був доставлений до Луганська 11.10.2014 року. Він був використаний для обстрілу міст Луганська та Ілларіїв.

10. Зенітно-ракетний комплекс "Бук-М"
17.07.2014 в. в. в Луганську. Зенітно-ракетний комплекс "Бук-М" був доставлений до Луганська 17.07.2014 року. Він був використаний для обстрілу міст Луганська та Ілларіїв.

По матеріалам Інформаційного центру НАС НАС
InformNapalm.org

НАБІР 2016 – 242 В СТРОЮ

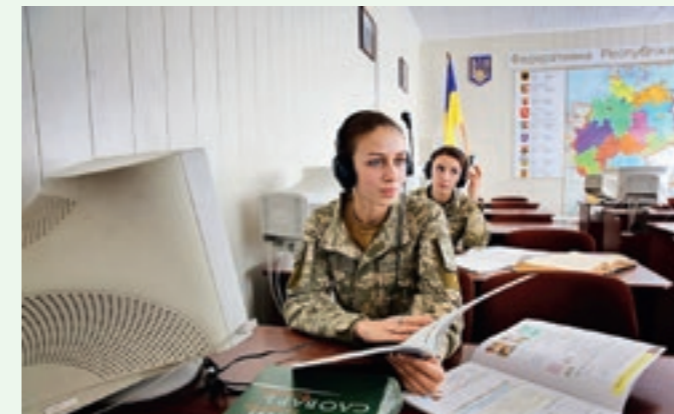
Урочисте складання Військової присяги на вірність Українському народові курсантами набору 2016 року відбулося на плацу прикордонної альма-матер.

У цьому році на навчання до Національної академії вступило 242 особи. Серед них 63 військовослужбовці, які вже встигли зі зброєю в руках пройти горнило війни, проявити мужність і героїзм, вірність Військовій присязі та відданість незалежній Україні. Тож у новому навчальному році підготовка офіцерських кадрів здійснюватиметься з урахуванням

досвіду проведення АТО на сході країни, при чому до уваги братимуться не лише знання офіцерів-викладачів академії, а й слухачів та курсантів різних курсів.

Голова Держприкордонслужби України генерал-полковник Віктор Назаренко привітав першокурсників зі святом та зауважив: «Сьогодні в прикордонній альма-матер знаменна подія, що є надзвичайно важливою як для кожного курсанта, так і для всієї Державної прикордонної служби України. На сьогодні вибір професії прикордонника – це

Ще декілька днів тому вчорашні абітурієнти долали нелегкі вступні випробування: склали іспити, демонстрували всі свої вміння, аби довести, що саме вони гідні стати до лав офіцерського корпусу Державної прикордонної служби України. Сьогодні ж вони присягнули на вірність Українському народові і тепер є повноправними членами курсантської сім'ї Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

вже подвиг кожного – і тих, хто стоїть у строю, і тих, хто підтримав ваш вибір – ваших батьків».

Також Голова Держприкордонслужби закликав усіх присутніх вшанувати світлу пам'ять прикордонників, які першими стали на захист національних інтересів нашого народу і віддали за незалежність та територіальну цілісність України власне життя.

«Понад 16 тисяч охоронців кордону пройшли горнило антитерористичної операції, 700 з них – відзначено державними нагородами, а

старшому лейтенанту В'ячеславу Семенову посмертно присвоєно високе звання «Героя України». На жаль, в бойових діях за незалежність України загинуло 67 наших побратимів» – зазначив Віктор Назаренко.

Попри сум втрат свято присяги заряджає неймовірним оптимізмом та позитивом, і цього року не стало винятком, тож сподіватимось, що отриманого заряду молодому поповненню вистачить щонайменше на поточний навчальний рік. К

Володимир ЗАХАРЧУК, фото ВАЛЕРІЯ ОЛІЙНИКА

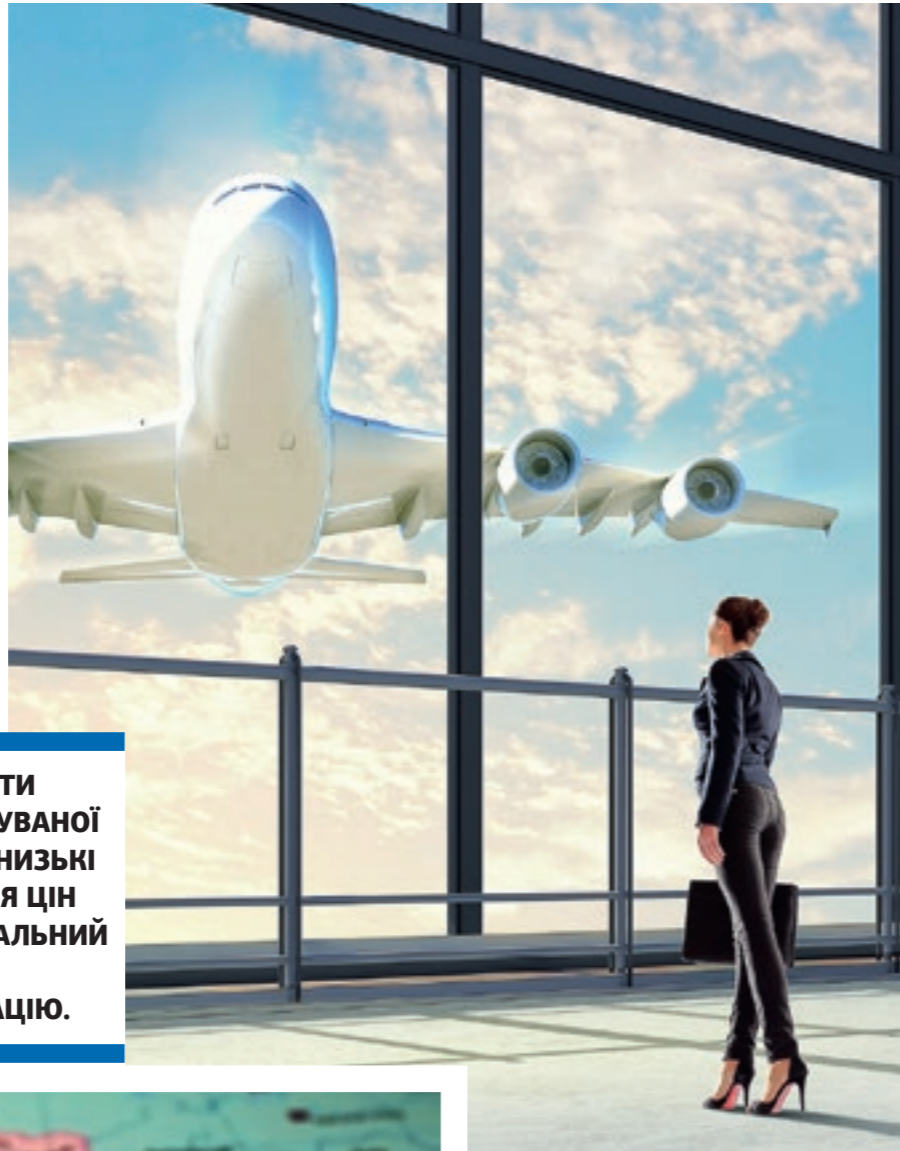

Людина завжди шукає кращого життя: цікавих перспектив, нових вражень, прагне змін і прогресу. Тож не дивно, що трансформації в теперішній країні, не будемо їх оцінювати, викликають масштабні соціальні коливання – громадяни України активно мігрують, як всередині країни, так і далі – емігрують за її межі. Однак слід зауважити, що активна еміграція триває вже багато років поспіль, у більшій чи меншій мірі. У повоєнні часи, а також у 90-ті роки минулого сторіччя люди, відчуючи себе невпевнено у власній країні, знаходили для себе вихід зі стану кризи в еміграції. Нинішня міграція, так би мовити, суттєво помолодшала. Раніше, зокрема у дев'яності, за кордон виїздили переважно люди середнього віку, часто забираючи із собою всю родину разом зі старшим поколінням. Нині ж про еміграцію замислюються чотирнадцятирічні, а в 16 років ця цілеспрямована молодь вже цілком готова залишити дім заради закордонних перспектив. На сучасний феномен міграції суттєво впливає і глобалізація, яка зменшує нашу етнічну ідентичність і ускладнює сприйняття себе як частки тієї чи іншої нації. Дух еміграції просто витає у повітрі. Спробуємо зрозуміти, що ж означає для країни ця фраза «Час від'їжджати...», що не рідко звучить у приватних розмовах і ще частіше спадає на думку багатьом українцям.

НА ВАЛІЗАХ

ЦИФРИ СВДЧАТЬ

Економічний чинник залишається головним у формуванні (е)міграційних настроїв. Студенти, які не бачать для себе реалізації в Україні, безробітні, які втратили роботу внаслідок руйнівної внутрішньої політики, підприємці, які прагнуть інвестувати у більш надійний бізнес і успішну економіку, жінки, які виходять заміж за іноземців, зрештою, цілі родини, що втікають від війни – всі вони з надією перетинають кордон, щоб знайти краще життя в більш розвинених країнах. Найбільше українців приваблює робота за кордоном. За даними опитування кадрового порталу HeadHunter, проведеного у серпні 2015 року, 57% громадян готові залишити Україну заради високооплачуваної роботи, тобто кожен п'ятий. Низькі зарплати, інфляція, зростання цін призвели до того, що матеріальний чинник став домінуючим у прийнятті рішення про еміграцію. Третина опитаних не можуть професійно реалізуватися, а кожен сьомий впевнений, що розпочати власний бізнес за кордоном буде значно легше.

57% ГРОМАДЯН ГОТОВІ ЗАЛИШИТИ УКРАЇНУ ЗАРАДИ ВИСОКООПЛАЧУВАНОЇ РОБОТИ, ТОБТО КОЖЕН П'ЯТИЙ. НИЗЬКІ ЗАРПЛАТИ, ІНФЛЯЦІЯ, ЗРОСТАННЯ ЦІН ПРИЗВЕЛИ ДО ТОГО, ЩО МАТЕРІАЛЬНИЙ ЧИННИК СТАВ ДОМІНУЮЧИМ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕННЯ ПРО ЕМІГРАЦІЮ.

Водночас фіксують і позитивні зміни. Державна міграційна служба зауважила скорочення охочих виїхати за кордон за останні роки. Так, з 1 березня 2014 року до 1 лютого 2015 року з України емігрували близько 8,5 тис. осіб. Натомість за 2013 рік країну залишили 18,7 тис. громадян. Тобто кількість охочих виїхати зменшилася вдвічі. Слід зауважити, що окремий облік людей, які емігрували з території Донбасу в період з 1 березня 2014 року до 1 лютого 2015 року не ведеться – з очевидних причин.

Втішні результати продемонструвало соціологічне опитування, проведене у лютому Інститутом Горшеніна. Його результати були представлені 11 березня цього року. 68% українців хочуть жити в Україні і не розглядають можливості емігрувати. Звичайно, хотілося б вірити, що така цифра демонструє патріотичні почуття українців. Однак не все так однозначно, хтось не має можливості виїхати, інші не мають достатньої інформації про можливість еміграції, не знають, як це зробити, та й просто лінь може причиною такого вибору. Крім того, виходить, що інші 32% – потенційні емігранти, а це також не мало.

ОБРАЗ ЕМІГРАНТА

Звичайно, на виїзд наважуються не всі. Психологи вважають, що крім соціальних факторів, це залежить від якостей конкретної людини. Було проведено кілька досліджень, які підтвердили, що особистість мігранта відрізняється від особистості людини, яка не планує від'їзд. Вперше ідея про те, що певні люди схильні до міграційної поведінки, з'явилася наприкінці 1960-х – на початку 1970-х років. Так, Дженнінгс ввів поняття «схильної до переїзду людини» (mobicentric man), щоб описати поведінку тих, хто високо цінує рух та активні дії і постійно подорожують. Пізніше, Моррісон та Вілер використовували термін «особистість першопрохідця» (pioneering personality) для опису людей, схильних до еміграції. Вчені підкреслювали, що у рішенні емігрувати потяг до нових вражень може відігравати таку ж важливу роль, як і економічні фактори.

СВІТ НАКРИЛА МІГРАЦІЙНА КРИЗА, ЩО НЕ ОМИНУЛА І НАШУ ДЕРЖАВУ. ВІЙНА НА ДОНБАСІ, ПОПРИ ПЕРЕМИР'Я, ЛЯКАЄ ЛЮДЕЙ, І ВОНИ ПОСПІШАЮТЬ ЗАЛИШИТИ ДОМІВКУ. КОНФЛІКТ НА СХОДІ УКРАЇНИ ДОДАВ ДО СТАТИСТИКИ ЩЕ Й ЛЮДЕЙ У СТАТУСІ БІЖЕНЦЯ.

Хто вони, потенційні емігранти? Для них характерний високий рівень домагань, потреба у домінуванні та спрямованість на працю. Слід зауважити, що від'їзд з рідної країни може призвести до сильного відчуття непевності, тому що навчання, робота та життя за кордоном означають не тільки знайомство з іншою культурою, а й зміну власної ідентичності. Таким чином є дві психологічні риси, притаманні емігрантам: самоефективність (тобто впевненість людини в тому, що у складній ситуації вона зможе активно діяти, віра в результативність власних дій) та пошук нових вражень. Вважається, що саме ці характеристики є вирішальними. Емігрант впевнений, що подолає труднощі нового життя за кордоном і свідомо йде назустріч невідомості. Отже, підведемо підсумок «особистості емігранта». Їм притаманні: низька тривожність, впевненість у собі, потяг до нових вражень, високий рівень прагнень та самооцінки, схильність до лідерства та спрямованість на кар'єру, низька потреба близьких стосунків. Крім того, схильність до еміграції майже дорівнює схильності до ризику.

З ОДНОГО БОКУ, НИНИ БІЛЬШІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ВДАЛИСЯ ДО БІЛЬШ СУВОРОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ, ТОЖ СТАВЛЕННЯ ДО ВСІХ МІГРАНТІВ НАПРУЖЕНЕ, З ІНШОГО – УКРАЇНЦІ ЗАЗВИЧАЙ КВАЛІФІКОВАНІ, НЕ СХИЛЬНІ ДО КРИМІНАЛУ, ПРАГНУТЬ АСИМІЛЮВАТИСЯ У СУСПІЛЬСТВІ УСІМА МОЖЛИВИМИ ЗАСОБАМИ.

Однак, українці, на відміну від вихідців з країн сходу чи півдня, не схильні до авантюризму, тому найчастіше мігрують цілком легально. Перетинати кордони під покровом ночі у супроводі сумнівних провідників, як це часто намагаються зробити сирийські чи афганські нелегали, українцям не спадає на думку. Наші співвітчизники знаходять можливість приїхати до країни-реципієнта чесно і, по можливості, залишитися легально – працювати, навчатися тощо. З одного боку, нині більшість європейських країн вдалися до більш суворої міграційної політики, тож ставлення до всіх мігрантів напружене і надто лояльне, з іншого – українці зазвичай кваліфіковані, не схильні до криміналу, прагнуть асимілюватися у суспільстві усіма можливими засобами. Тож у них добрі шанси лишитися за кордоном і розпочати там нове життя. Ніде правди діти, цією можливістю користуються чимало наших співвітчизників. Однак завжди слід знати про плюси і мінуси та підводні камені життя емігранта. Аби розглянути, що очікує українців за кордоном, ми поспілкувалися з людьми, які переїхали до трьох зовсім різних країн. Заможна Австрія – одна з найбільш закритих для мігрантів держав, тут низький рівень інфляції, не надто сприятливі

умови для адаптації, однак високий рівень життя, помірний клімат і казкові пейзажі – вочевидь лише дуже впевнені в собі люди готові підкорити країну сніжних Альп. Туреччина – одне з улюблених місць відпочинку українців. Закохавшись у країну, що омивається чотирма морями і стала справжньою туристичною Меккою, наші співвітчизники часто мріють лишитися у цьому райському місці, що нагадує східну казку із «Тисячі і однієї ночі». Натомість третя країна – Польща – одна з європейських держав, що найбільш сприяє українцям в інтеграції до своєї громади. Спільна історія є тим, що об'єднує поляків і українців. Крім того, через брак робочої сили тут раді працюючим українцям, а з початком війни на сході України для наших співвітчизників навіть спрощено міграційні умови, зокрема, чимало вишів удвічі знизили оплату за навчання для українських студентів. Як бачимо, ці країни дуже різні, і з позиції політики, і клімату, і економіки та культурно-релігійного середовища, однак вочевидь, їх об'єднує саме те, що приваблює мігрантів. Спробуємо розібратися у чому справа на прикладі історій людей, які перебралися за кордон і поділилися з нами власним досвідом.

Киянка Мирослава НЕЧИПОР залишила Україну у квітні 2012 року. Отримавши на Батьківщині диплом викладача, вона певний час перебувала в Німеччині за волонтерською програмою, вивчала мову і зрозуміла, що підвищити свій професійний рівень як філолога іноземних мов зможе лише за кордоном. Повернувшись в Україну самостійно знайшла родину, яка оформила для неї запрошення, підготувала всі необхідні документи, зокрема контракт на роботу.

ЗНАЙ СВОЮ ЦІЛЬ

Збираючись до Австрії, я мала чітку мету – залишитися за кордоном. Звичайно, впевненості не було, адже на перший рік мала контракт на роботу нянею, а далі була невідомість. Існував також план щодо навчання, але збиралася вирішити це на місці. З університету я знаю англійську, а німецька потребувала вдосконалення, тому я вирішила поринути в мовне середовище. Не можу сказати, що мене щось не влаштовувало в Україні, швидше за кордоном я знайшла більш привабливі перспективи і виїхала заради цього. Австрія, де я живу вже чотири роки, більш консервативна, ніж Німеччина, тут дуже розвинене почуття національної ідентичності. Австрійці поважають власні традиції, особливо це помітно зараз, в період міграційної кризи, тобто існує чітке розмежування на «ми» і «всі інші». Вони не охоче інтегрують мігрантів у своє суспільство. Це пов'язано з невдалим досвідом з турками, які мешкають окремими громадами. Зокрема, у Відні є цілі турецькі квартали. Ситуація з турецькими мігрантами склалася не так, як очікували австрійці. Наприклад, турецькі жінки, мешкаючи тут понад 20 років і не працюючи, навіть мови не вивчили. Місцеві не розуміють такого ставлення. А якщо ж мігрант адекватний, то і відношення до нього відповідне.

РИНОК ПРАЦІ НА ЗАМКУ

Щодо працевлаштування мігрантів є законодавчі обмеження для іноземних фахівців. Стосовно громадян ЄС та Австрії – окрема політика, для всіх інших – суворі обмеження щодо кількості годин, вимог щодо спеціалістів. Наприклад, як іноземна студентка з дипломом бакалавра я маю право працювати 20 годин. Якщо диплома немає, а лише навчаєшся, скажімо, у Віденському університеті, то 10 годин. Я маю український диплом, перекладений на німецьку, завірений нотаріально. Нострифікації я не проводила, права працювати за фахом, тобто педагогом, він мені однаково не дає. Щоб працювати викладачем довелося б фактично дублювати цю освіту. Зараз я навчаюся на перекладача у Віденському університеті, це мені цікавіше і буде корисніше. Крім того, навіть маючи право на 20 годин праці, немає гарантій, що знайдеш роботу. Це не вільний доступ до ринку, адже потрібно знайти роботодавця, який підтвердить, що ти як фахівець маєш якість або кваліфікацію, яких немає у місцевих, зокрема – володіння російською мовою. Спочатку роботодавець подає заявку на біржу праці, розглядати її можуть до двох місяців. За законом, роботодавець повинен спочатку запросити австрійців на цю посаду, потім громадян ЄС, а ми вже в третю чергу. В Австрії є поняття червоно-біло-червона карта, на кшталт грін-карти у США. Вона дає дозвіл на перебування в країні з різним доступом до ринку праці. До громадянства ж шлях довгий, 10 років, крім того, з періоду навчання зараховується лише половина. Однак за різних обставин він може скорочуватися. Зокрема, як інвестор ти маєш привілеї, інвестуючи значні кошти в австрійську економіку, скажімо, у певний міжнародний проект, можна отримати дозвіл на проживання.

У БЕЗПЕЦІ

Для мене важливо здобути місцеву освіту, щоб згодом отримати дозвіл на проживання, бо зараз я перебуваю в країні за студентською візою. Звичайно, тут я більш комфортно почуваюся, ніж в Україні. Попри те, що не отримую від австрійської держави жодної фінансової підтримки, на всіх, хто перебуває в Австрії навіть тимчасово, але легально, розповсюджуються система медичного страхування. Тобто кожен повинен платити страховку і в будь-який момент може скористатися нею. Це не дешево, як студентка, я плачу 60 євро на місяць, але це реальна допомога в разі потреби. Наприклад, я зверталася до офтальмолога і була вражена рівнем обслуговування, компетентності та технічного обладнання. У мене складні лінзи і я нарешті – вперше в житті – змогла нормально бачити. Страхівка покрила половину суми за лінзи, і це була відчутна допомога.

МИРОСЛАВА НЕЧИПОР

Художник і дизайнер Олександр ЗІНЧЕНКО знайшов себе у Польщі і планує перебраться сюди усією родиною.

Ми давно вирішили виїхати за кордон через нестабільність в Україні. Друга причина – відсутність розвитку і перспектив, а третя – не було відчуття безпеки. Перш за все, я завжди переживав за сина. Мабуть, тому першим виїхав саме він, у 2015 році розпочавши навчання у Польщі за сприяння Спілки поляків Києва. Микола досить швидко освоївся у Польщі, на полі, що житиме у кімнаті з польськими однокласниками, аби швидше вивчити мову, і дійсно за два місяці почав говорити. Проте п'ятнадцятирічний вік – це складний період, тож я поїхав слідом за ним, аби підтримати. І я дуже задоволений, що зробив цей крок. Власне, я потрапив у середовище, до якого прагнув, тут зовсім інше ставлення до мистецтва та культури. У Польщі люди самі створюють для себе перспективи і живуть у цих перспективах. Тут є можливість реалізуватися як художнику, власне, за півроку у Польщі я продав втричі більше картин, ніж в Україні за три роки. Тут люди охоче замовляють картини для себе і у подарунок. Тобто є стимул і мотивація працювати. Звичайно, за фахом знайти роботу складно, тому я був готовий погодитися на роботу спеціальніст. Так склалося, що мені запропонували посаду вихователя у школі, тобто роботу з дітьми, а дізнавшись, що я художник – одразу надійшла пропозиція відкрити свою студію при бурсі, забезпечили необхідними матеріалами. Зараз вже і поляки, і українці приходять на заняття. Найважливіше, що місцеві дуже підтримують будь-яку цікаву справу, допомагають у всьому, коли бачать, що людина готова працювати. Поки ми тут, вже об'їхали половину Польщі, адже для нас організують екскурсії, до речі, на художні пленери їздимо.

ОЛЕКСАНДР ЗІНЧЕНКО

ПОЛЬСЬКА ОСВІТА ОЧИМА УКРАЇНЦІВ

Надзвичайне ставлення тут до дітей, поляки намагаються створити найкращі умови для навчання і розвитку, будь-які ініціативні пропозиції чи прохання охоче реалізують. Наприклад, придбати для школи спортивний тренажер чи телескоп коштом держави – не проблема. Бурса – це школа-інтернат. На вихідні діти їдуть додому, а кімнати школа здає в оренду. Отримані кошти витрачають на розвиток навчального закладу. Між іншим, дуже добре харчування тут, місцеві кухарі навіть навчилися вареники готувати, щоб потішити українських дітей, яких тут навчається чимало. Звичайно, ставлення залежить більше від людей, тобто людський фактор є вирішальним. Скажімо, у педагогічному колективі добрі стосунки, жодного натяку на невдоволення мігрантами з України. А щодо рівня життя, то, скажімо, шкільний вчитель може собі дозволити кілька разів на рік поїхати за кордон відпочивати і ще тиждень провести у горах коштом бурси, з іншого боку, усі мають автомобілі, але на роботу їздять на велосипедах.

НА ПМЖ ЗАРАДИ БЕЗПЕКИ

Всі документи нам оформила Спілка поляків Києва, а зараз я подаю документи на карту перебування, то є деякі проблеми, через те, що українців надто багато прибуло до Польщі. Потрібно нічним поїздом о п'ятій приїхати, аби записатися у чергу. Звичайно, ми плануємо переїхати родиною, дружина як юрист тут не зможе працювати за фахом, тож доведеться відкривати власний бізнес. І я також за своїми дипломами не зможу працювати, тому записався у поліцейську школу. Маючи сертифікат, можна сподіватися на визнання дипломів, тож відвідую школу на вихідних. Звичайно, добре жити у правовій державі, тут спокійно. Безперечно, є й свої нюанси, але у всьому відчувається захищеність і порядок. Вражає чистота скрізь, у маленьких містах і великих, хоча я ніколи не бачив прибиральників, не знаю, коли вони працюють, мабуть тут просто не сміять. Залишається лише сподіватися, що згодом і Україна прийде до цього.

Яна ХОМІЦЬКА вже кілька років постійно живе у туристичному містечку Кемер на березі Середземного моря. Тривалий час як професійна танцівниця вона успішно працювала в Іспанії, Індії, Хорватії, Туреччині, а також в Україні, навіть не замислюючись про еміграцію. Та доля вирішила інакше – дівчина закохалася...

СТЕЖКАМИ ЛЮБОВІ

Власне, я зрозуміла, що залишуся у Туреччині, вже коли чекала на першу дитину. Між іншим, мені слов'янські чоловіки більше імпонували, і я не збиралася виходити заміж за кордоном. До речі, я знала свого чоловіка протягом п'яти років до шлюбу. Я працювала танцівницею, і так ми познайомилися, певною мірою це був службовий роман. Проте я довго не наважувалася вийти заміж за нього, тим більше у мусульманській країні. Було страшно, адже це несе із собою багато протиріч. Хоча тут чимало дівчат з України, частина з них прийняли іслам, однак їх ніхто не змушує, скажімо, носити хіджаб. Я ж людина віруюча, але до релігійних інституцій ставлюсь як до бізнесу, для мене мусульманство несе забагато обмежень саме для жінок.

СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ОСЕРЕДОК НА ТУРЕЦЬКОМУ УЗБЕРЕЖЖІ

Ми живемо у Кемері – це туристичний центр, розрахований на росіян та українців, навіть є російськомовна школа. Між іншим, місцеві турки одружуються переважно зі слов'янськими дівчатами. Тобто тут я почувалася вільно, однак я не можу сказати, що мені тут краще, попри те що навколо гори, море і взагалі курортні умови. В Україні я жила в столиці, там було куди вийти, цікаво провести час із друзями. А тут особливо взимку нікуди подітися, хіба що їхати в інше місто за 40 км. Фактично, зараз моє життя – це домашнє господарство і виховання двох дітей. Звичайно, це складніше, аніж моє життя в Україні. Тим більше, тут допомагати нікому, моя мама лишилася в Україні, а чоловік постійно на роботі. Тож, коли підростуть діти, щоб можна було віддати до садочка, тоді подумаю про самореалізацію тут за кордоном. Думаю, з цим будуть труднощі, тому що раніше був попит на російськомовних працівників, зараз тенденція змінилася – потрібне знання німецької.

ПІД ЗАГРОЗОЮ ВІЙНИ

Звичайно, у зв'язку з конфліктом Туреччини з Росією і України з Росією погіршилися відношення до російських туристів, але до місцевого російськомовного населення ставлення не змінилося, ми тут свої. Місцеве міграційне середовище переважно становлять росіянки, українських дівчат менше. З початку конфлікту було складно, російські дівчата були під впливом своїх родичів і російськомовних каналів. А після початку російсько-турецького конфлікту ситуація змінилася, навіть одну мою подругу з дитиною батьки забрали в Росію, бо вони вважають, що тут буде війна. До речі, українськомовна громада тут дуже активна, вона організовує акції на підтримку України, і я також брала участь, тож ми не забуваємо свою батьківщину.

ЯНА ХОМІЦЬКА

МІСІЯ – ОТРИМАТИ ГРОМАДЯНСТВО

Часто, побувавши на відпочинку в **ТУРЕЧЧИНІ**, українці закохуються в цю гостинну країну, що поєднує в собі ознаки сходу і заходу та омивається чотирма морями. Думка переїхати принаймні на деякий час здається досить слушною. Порівняно з європейськими країнами, житло дешевше, а отримати дозвіл на проживання не складно. Якщо ви маєте у власності квартиру або будинок, то сміливо можете проживати там протягом п'яти років. А після закінчення терміну можна подавати документи на отримання громадянства.

До турецького громадянства є й інші шляхи. Зокрема, турецький паспорт можна здобути: працюючи за контрактом, отримавши запрошення від роботодавця або партнера по бізнесу, відкривши власну справу або вступивши до вишу. У цих випадках, надається дозвіл на трудову діяльність, дійсний протягом року, однак після 5-8 років проживання в Туреччині на підставі цього дозволу ви зможете претендувати на громадянство.

Існує ще один, найпростіший, на перший погляд, шлях до громадянства для жінок – це укладення шлюбу з турком. Однак і тут не слід забувати, що Туреччина – мусульманська країна з відповідними умовами.

ПОЛЬЩА – традиційно дружня і відкрита для українців країна. Крім того, в Україні мешкають чимало етнічних поляків, лише за офіційною статистикою таких 0,3%. Довівши польське походження можна отримати так звану «карту поляка», що значно полегшує життя тут і дає права, майже як у місцевих. Натомість, якщо польського коріння немає, іноземець може бути визнаний польським громадянином у кількох випадках:

- якщо перебуває безперервно на території Польщі принаймні три роки на підставі дозволу на постійне перебування, та має в Польщі стабільне джерело доходу;
 - якщо перебуває безперервно на території Польщі принаймні два роки на підставі дозволу на постійне перебування, протягом трьох років перебуваючи у шлюбі з громадянином/громадянкою Польщі або не має ніякого громадянства;
 - якщо перебуває безперервно на території Польщі принаймні два роки на підставі дозволу на постійне перебування, яке отримав у зв'язку з визнанням статусу біженця в Польщі;
 - якщо це неповнолітній іноземець, що перебуває в Польщі на підставі дозволу на постійне перебування, один з батьків якого є громадянином Польщі, а другий, не маючи польського громадянства, дав свою згоду на визнання дитини громадянином Польщі;
 - якщо це неповнолітній іноземець, одному з батьків якого відновлено польське громадянство, і неповнолітній іноземець перебуває в Польщі на підставі дозволу на постійне перебування, а другий з батьків, не маючи польського громадянства, дав свою згоду на визнання дитини громадянином Польщі;
 - якщо перебуває безперервно і легально на території Польщі принаймні 10 років.
- У більшості випадків іноземець, який претендує на польське громадянство, повинен знати польську мову.

СТАТИ ГРОМАДЯНИНОМ АВСТРІЇ – однієї з найбагатших країн світу з низьким рівнем інфляції економіки, з помірним кліматом, гірськими пейзажами і найчистішими озерами – місія майже нездійсненна. Мігрантів тут вкрай мало.

Однак можливість отримати вид на проживання і згодом претендувати на громадянство все ж є у мігрантів, які постійно проживають в країні протягом 10 років. А дехто мають шанс прискореного отримання громадянства.

Так, Австрія вітає в своїх лавах громадян людей з високою фінансовою спроможністю, що живуть на доходи з депозитів та інвестицій, розміщених необов'язково на території країни. Великі інвестори, які вклали в економіку федеративної держави 8 мільйонів євро або меценати, які пожертвували 2 мільйони євро в австрійський благодійний фонд, можуть за один рік отримати громадянство.

Безперечно, видатні вчені, діячі мистецтва, бізнесмени, спортсмени без праці отримують вид на проживання, який продовжується щорічно. Вже через 6 років проживання в країні, вони можуть стати повноправними громадянами.

Діти, що з'явилися в іноземців на території Австрії, через 4-6 років після постійного проживання у федеративній державі центральної Європи мають право на оформлення громадянства.

Крім того, якщо ви вступили в шлюб з громадянином цієї країни, то можете претендувати на отримання громадянства, проте не так швидко, для цього в країні необхідно проживати не менше 3-4 років, з них – 1-2 роки перебувати у шлюбі.

Тож, як бачимо, спільне в цих країнах є, і це досить прості, але такі потрібні речі: соціальний захист, зрозумілі і доступні перспективи, безпека, охорона здоров'я, можливість розвиватися і бути впевненим у завтрашньому дні. Люди різних професій, різного віку, характеру, світогляду знайшли себе саме за кордоном, змогли стати на шлях само-реалізації, розпочали втілювати амбітні плани. Чи був у них такий шанс в Україні – питання риторичне.

Так, світ накрила міграційна криза, що не минула і нашу державу. Війна на Донбасі, попри перемир'я, лякає людей, і вони поспішають залишити домівку. Конфлікт на сході України додав до статистики ще й людей у статусі біженця. Вже існує думка, що потік біженців до Євросоюзу став однією з причин затримки безвізового режиму з Україною. І не дарма, адже якщо мігранти готові долати бюрократичні перепони заради виїзду з країни, то відкриті кордони лише сприятимуть еміграційній лавині.

ОСОБЛИВО ХОЧЕТЬСЯ ВІРИТИ У ПОЗИТИВНІ ЗМІНИ І В ТЕ, ЩО ДЕРЖАВА ЦІНУВАТИМЕ СВОЇХ ГРОМАДЯН, А УКРАЇНСЬКІ ПРИКОРДОННИКИ НЕ ЛИШЕ ПРОВІДЖАТИМУТЬ УКРАЇНЦІВ, ЩО ПЕРЕТІНАЮТЬ КОРДОН, А Й ЗУСТРІЧАТИМУТЬ СВОЇХ СПІВІТЧИЗНИКІВ, ЯКІ ПОВЕРТАЮТЬСЯ НА РІДНУ ЗЕМЛЮ.

А тим часом життя в країні погіршується, політична, а найбільше економічна криза пригнічує людей і вони втрачають надію на краще життя вдома. Зараз багато говорять про те, що нам слід відбудувати нашу країну. Проте якщо керівництво держави не подбає про відчутні зміни на краще, то відбудувати буде просто нікому. Зберегти головний потенціал країни – кваліфікованих спеціалістів, які розвиватимуть науку, будуватимуть промисловість, стануть основою вітчизняного бізнесу, пропагуватимуть культуру і спорт – чи не найважливіше завдання у цей важкий для країни час. Адже, як свідчать дослідження, психологічний портрет емігранта досить красномовний – це найбільш амбітні, активні особистості, молоді і перспективні. Хіба Україна може собі дозволити зараз втрачати такий цінний людський ресурс? Можливо, слід вже побачити, що ці люди є і якщо їм сприяти, а не заважати, вони самі піднімуть нашу державу. Безперечно, більшість потенційних мігрантів лишилися б за більш сприятливих умов для життя. Якби держава не пригнічувала ініціативи, а сприяла веденню бізнесу, розвитку кар'єри, підтримувала тих, хто прагне працювати в Україні. Тим більше, в піднесеному настрої від святкування 25 річниці Незалежності, особливо хочеться вірити у позитивні зміни і в те, що держава цінуватиме своїх громадян, а українські прикордонники не лише проведуть українців, які перетинають кордон, а й зустрічатимуть своїх співвітчизників, які повертаються на рідну землю. К

Підготувала ЛЕСЯ МЕДВЕДЕНКО

СИН ПОЛКУ ВІКТОР КИРПЕНКО: Я ЗАВЖДИ ВІДЧУВАВ СЕБЕ УКРАЇНЦЕМ

ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В ЛАВАХ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ СЛУЖИЛО ПОНАД 3500 СОЛДАТІВ ВІКОМ МЕНШЕ ШІСТНАДЦЯТИ РОКІВ. В ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТАХ, ЗОКРЕМА ДОНЕСЕННЯХ ТА НАГОРОДНИХ ЛИСТАХ ВОНИ ПРОХОДИЛИ ЯК ВИХОВАНЦІ ЧАСТИН, ОДНАК КОМАНДИРИ ТА ОДНОПОЛЧАНИ НАЗИВАЛИ ЇХ ПО-ДОМАШНЬОМУ, СИНАМИ ПОЛКІВ. І СПРАВДІ, ВІЙСЬКОВА ЧАСТИНА ЯК МОГЛА В ТІ СТРАШНІ РОКИ НАМАГАЛАСЯ ЗАГОЇТИ ДУШЕВНІ РАНИ ЮНИХ СОЛДАТІВ, ЯКІ ВТРАТИЛИ ПІД ЧАС ВІЙНИ СВОЮ РІДНЮ. СЬОГОДНІ «КОРДОН» ПРОПОНУЄ ВАШІЙ УВАЗІ ІНТЕРВ'Ю З ВИХОВАНЦЕМ 296-ГО ГВАРДІЙСЬКОГО ЧЕРВОНОПРАПОРНОГО ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ЛЕГКО-АРТИЛЕРІЙСЬКОГО ПОЛКУ ВІКТОРОМ КИРПЕНКОМ.

– Вікторе Прохоровичу, розкажіть про себе.

– Я народився 25 червня 1932 року у селі Хорол, Ханкайського району Владивостоцької області.

– Назва вашого рідного села співзвучна назві українського містечка, що на Полтавщині.

– Так, очевидно, моє село було засноване переселенцями з України. Батька я не пам'ятаю, а матір звали Софією Якимівною. Вона була полькою. Як мої батьки опинилися у Владивостоцькій області, сказати я не можу. Очевидно, вони виїхали на край світу в пошуках кращої долі. Був я у матері одинаком. Тому в дитинстві мене дражнили байстрюком. Коли мені було два роки, мама повернулася в Україну на Переяславщину.

У 1939 році я пішов до першого класу. Це було в Переславі. Пам'ятаю свою першу вчительку, Єфросинію Адамівну.

– Ви закінчили другий клас, і тут розпочалася війна?

– Добре пам'ятаю 22 червня 1941 року. Після другого класу мама мене відвезла до Ржищева, там був табір для малечі. Тільки-но почалася війна, як вона забрала мене з табору, і ми пароплавом повернулися до Переяслава.

– Місто понад два роки перебувало під окупацією. У радянський час нам розповідали, що у кожному селі та місті на окупованій території ворог чинив насилля, грабунок та масові страсти мирного населення. Що ви можете сказати з приводу цього?

– Добре пам'ятаю німецьких солдатів. Вони були в нас на пості. Я з ними навіть дружив. Вони мене навіть підгодовували, пригощали солодощами... Очевидно, вони згадували своїх дітей, які залишились у далекій Німеччині.

Адже вони не винні, що Гітлер їх вигнав на війну, яка нікому не була потрібною...

Щодо життя в окупації, то воно для простого люду мало чим змінилося. Ми, діти, так само ходили в школу. Я, до речі, в окупації закінчив чотири класи. Вчили ті ж предмети, що й за радянської влади: арифметику, географію, українську мову. Щоправда, в підручниках нас примусили заклеїти такі прізвища керівників Радянського Союзу як Сталін, Ленін. Влітку ми пасли корів та кіз. Люди ховали свиней в очеретах від німців, але ті знаходили їх і все одно пускали на харч. Я не чув, щоб когось у місті розстріляли чи повісили. Хоча був такий випадок: німці повісили одного чоловіка. Подейкували, що він вбив свою сім'ю. Стверджувати не буду, але так говорили люди...

– На початку жовтня 1943 року німці залишили Переяслав.

– Так, залишили. До міста зайшла Червона Армія, однак війна для нас, мешканців Переяслава, на цьому не закінчилась. Німці, щоб завадити нашим військам підготуватися до форсування Дніпра, піддали Переяслав сильному артобстрілу. Місто горіло, навколо гримили вибухи, люди розбігалися у різні боки, намагаючись знайти якесь укриття. Під час обстрілу я загубився, а точніше забіг аж за вісім кілометрів від Переяслава до села Андрюшів, вважаючи, що втратив матір. Надвечір знайшов старий круглий окоп для зенітки, де виявилось сіно, і уместився там на ніч. Однак мене помітили наші солдати. Оскільки в ту пору процвітало таке діло як шпіонаж, то солдати подумали, що я шпигун, якого підіслали німці, щоб я вивідав позиції Червоної Армії...

– І вас затримали?

– Я тільки-но заснув, як мене прийшли і збудили. Тут же на місці мені влаштували допит. Я розказав, що рятувався від обстрілу, і що у мене загинула мама. Мене забрали в розташування військової частини для подальшого допиту. Однак все це сталося напередодні сьомого листопада – Дня Жовтневої революції і про мене на деякий час просто забули. Згодом я з частиною опинився під Києвом у селі Нові Петрівці. А там хтось із солдатів напівжартома запропонував мені залишитись у полку. Що мені було робити? Я вважав, що матері в мене нема, тому погодився залишитись при частині. Так я став гвардійцем 296-го гвардійського легко-артилерійського полку 25-го танкового корпусу.

– Тобто ви стали вихованцем полку?

– Так, мені підігнали форму, взуття і поставили на котлове забезпечення.

– А командирів ви своїх пам'ятаєте?

– Командиром у нас був Герой Радянського Союзу підполковник Олексій Павлович Поддубний.

Юний герой з матір'ю Софією Якимівною (праворуч, у другому ряду).

– Напевне, в полку був той, хто вами опікувався?

– Ви знаєте, був у нас такий, грузин Магебадзе, який мав мене ніби за сина.

– Які ви мали обов'язки в полку?

– Та які там обов'язки! Так, на кухні допомагати, картоплю почистити, дров наколотити, збігати, куди послають. Правда, пару разів ходив у розвідку, за що маю медаль «За відвагу».

– Вас оберігали?

– Так, звичайно, мене і Колю Павлова, він був моїм однолітком і теж прибився до полку. Звичайно ж, нас берегли. Ми ж були дітьми.

– А зброю ви мали?

– Ні, зброї я не мав.

– Гарзд, ви були повноцінним солдатом, тому згідно з нормами забезпечення мали б отримувати сто грамів і тютюн. Однак, з огляду на вік, вас, напевне, позбавили цих «радощів» солдатського раціону?

– Ні! Я нарівні з усіма отримував «ворошиловську» норму горілки, тоді її так називали, і пачку махорки на тиждень.

– І що, ви вживали?

– Ні, я горілку і махорку міняв на цукерки.

– Напевне, гармати вашого полку транспортувалися за допомогою «студебекерів».

– Не тільки. Наші гармати транспортувалися також за допомогою автомобіля «додж три чверті». Окрім того, американці поставляли нам танки і літаки, а також тушонку!

– Яку солдати прозвали «Другий фронт»?

– Так, була вона пахучою і смачною.

– Війна – справа небезпечна. Ви не мали поранень і контузій?

– Був один такий випадок, який запам'ятався мені на все життя. Одного разу ми з товари-

шем вилізли з окопу на бруствер і наминали кашу. Була саме весна, пригрівало сонечко, ми ніжились і з насолодою їли ту кашу. І тут раптом в окоп, де ми тільки-но сиділи, залітає міна і не вибухає. Ми всі в грязюці і в каші, але живі!

Думаю, що на заводі, де виготовили ту міну, що «залетіла» нам на кашу, робітники «забули» начинити її тротилом. Як би там не було, але ми...

– Народилися в сорочці. А ось були у вашому полку віруючі солдати?

– Я цього не пам'ятаю, однак скажу, що коли та міна влетіла до нашого окопу я особисто перехрестився, хоча і був атеїстом-піонером.

– Гарзд, а які стосунки були у вас з особітом полку і замполітом?

– Та, які там у мене стосунки. Замполіт розказував про партію Леніна-Сталіна і як треба бити німців. Правда, його пізніше розстріляли. Він спіяну

застрелив когось там у своїй компанії. А щодо особістів, то ми їх не бачили. Вони знаходились за десять-п'ятнадцять кілометрів від передової лінії.

– Скажіть, будь ласка, алкоголь був, є і, мабуть, поки що буде справжнім лихом для військових, у якій би армії вони не служили: в американській, французькій, радянській чи німецькій. Як у вашому полку боролися з таким явищем як пиятика?

– Солдати пили. Було таке. Однак алкоголіків я не бачив. Алкоголік там сходу під паркан і в розхід! Не дай Боже, щоб хтось

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ АРХИВ
Министерства обороны СССР

3 мая 1977 г.
3 75584
142000 г. Подольск, Моск. обл.

Гр. КИРІЄНКО В.П.

Киевская область
г. Переяслав-Хмельницький
ул. Чехова, 16

На Ваше письмо сообщая, что в приказе 295 кв. легко-артполку № 032/п от 28.10.44г. значится: "...награжден медалью "За Отвагу":

1. Гр. рядовой КИРІЄНКО Виктор Прохорович - воспитанник полка, за то, что за период наступательных боев с 8.9.1944г. проявил себя как смелый разведчик, с 1932г. рождения, русский, беспартийный, в РККА с 1943г. добровольно, родственников нет".

Основание: опись 717032, д.996, л.122

Других документов о бое гр. легкоартиллерийского полка для награждения орденом, на основании приказа...

напився! Я ж кажу: під паркан, автоматна черга і все!

– Війна для вас закінчилась в 44-му?

– Саме так, у сорок четвертому. До Берліна я не дійшов.

– А чому?

– Мене мати знайшла! І тоді мене з полка викинули...

– А як це сталося?

– Було це у Вінниці. Полк стояв на перепідготовці. Ми зібралися в одній хаті. Солдати з нашої батареї писали листи додому. Я дивився на все це діло і вирішив теж написа-

МОЖУ СКАЗАТИ ЛИШЕ ОДНЕ, ЩО ДІТИ НІКОЛИ НІ ЗА ЯКИХ ОБСТАВИН НЕ ПОВИННІ БРАТИ ЗБРОЮ ДО РУК. ВІЙНА – СПРАВА ДОРОСЛИХ ЧОЛОВІКІВ...

ти листа тітці Олені, яка доводилася рідною сестрою моєї матері. Написав, склав той листочок трикутничком, була така мода тоді. Написав адресу і тут раптом на подвір'ї перед хатою, де ми сиділи, почали рватися снаряди. Ми через вікна і мерщій в «студебекери» і гайда звідси. А листи наші так і залишилися на столі в тій хаті. І видно ті листи знайшли поштарі та й відправили їх. Як би там не було, але мій трикутничок отримала тітка Олена. Взяла вона його та й пішла до моєї матері.

– А мама виявилась живою?

– Ну так! Ну ось тітка Олена прийшла до моєї матері і каже: «Соню, а тобі Віктор пише?». Мати після тітчиних слів і влякла на місці! А тітка продовжує: «А мені от написав!». І подає моїй матері листа...

Ну, що там далі розказувати. Мати мерщій за перо і чорнило і нумо писати командирю полку листа, мовляв, так і так, у вас нема ані серця, ані душі, раз тримаєте біля себе мого сина!

– І що далі?

– Що дали? Були ми тоді в Східній Пруссії біля містечка Гумбінена. Одного разу викликає мене до себе командир полку і каже: «Що ж ти, Вікторе, мене дурив, що мовляв мати у тебе загинула? Виявляється вона жива!». А мене саме у ту пору хотіли відправити в суворовське училище, і документи відповідні готували. І тут таке собі...

– Щастя!

– Я в сльози. Командир полку запитує: «Куди тебе відправляти? В суворовське училище чи додому?». Я кажу: «Додому! Раз таке діло!»

Виписали мені якісь там документи, дали супроводжуючого і відправили на Київ. З Києва – на Переяслав, а там машиною додому.

– І як мама зустріла гвардійця і кавалера медалі «За відвагу»?

– А гвардієць не наміслився зайти додому і довго сидів у кущах під хатою, поки його там не знайшли та не привели до матері!

– Мама ляляла вас?

– Та ні, ви що! Вона плакала від радості, що син знайшовся!

– А скажіть, що вам ще запам'яталося з вашого фронтового життя? Може був такий епізод, який залишив відбиток на все життя?

Одним словом, випадок про який нині хотілося б розповісти.

– Війна – діло жорстоке... Одного разу в бою наші солдати захопили в полон молодого німця. Було йому від сили років двадцять. Одним словом, поставили його до стінки, щоб розстріляти. Він зрозумів, що прийшла його смерть. Проте стоїть не ворухнеться. І тут один п'яний невіглас із нашого полку вирішив мене випробувати і дає автомата в руки, щоб я, значить, розстріляв того німця. Я міг натиснути на спусковий гачок і все, яка там різниця! Та я відмовився стріляти. Тоді цей придурок дав мені копняка ногою. Я полетів сторчма в бур'ян. А він розстріляв бідолаху...

– Тобто ви не взяли гріх на душу?

– Ви знаєте, одне діло в бою вбити противника, а інше – розстрілювати беззбройного. Адже солдат – не кат...

– Що ви відчуваєте, коли переглядаєте новини зі сходу України, де Росія веде неоголошену війну проти нашої держави?

– Біль і гнів. Біль за нашими найкращими синами, які віддають життя за те, щоб зупинити цю чуму, яку з якогось дива назвали «русским миром» і гнів до Путіна і його плічників. Адже мені доводилося воювати поруч з росіянами проти нацистів і мені навіть у самому страшному сні не могло привидітися, що наш північний сусід піде відносно проти нас, українців. Однак можу сказати одне, заберіть з Росії Путіна-мутіна і війна скінчиться. Це він і його найближче оточення хочуть війни. Прості люди хочуть жити в мирі.

– У Червоній Армії в якості вихованців полків проходила службу значна частина дітей, їхніх однолітків у Вермахті використовували як зенітників, а під час боїв на вулицях Берліна як фаустників, ви можете прокоментувати ці факти?

– Я можу сказати лише одне, що діти ніколи ні за яких обставин не повинні брати зброю до рук. Війна – справа дорослих чоловіків... К

Розмовляв Олександр ФІЛЬ
9 липня 2016 р. м. Переяслав-Хмельницький
Автор висловлює вдячність за допомогу в підготовці інтерв'ю голові ради ветеранів міста Переяслава-Хмельницького Єлизаветі Миздренко

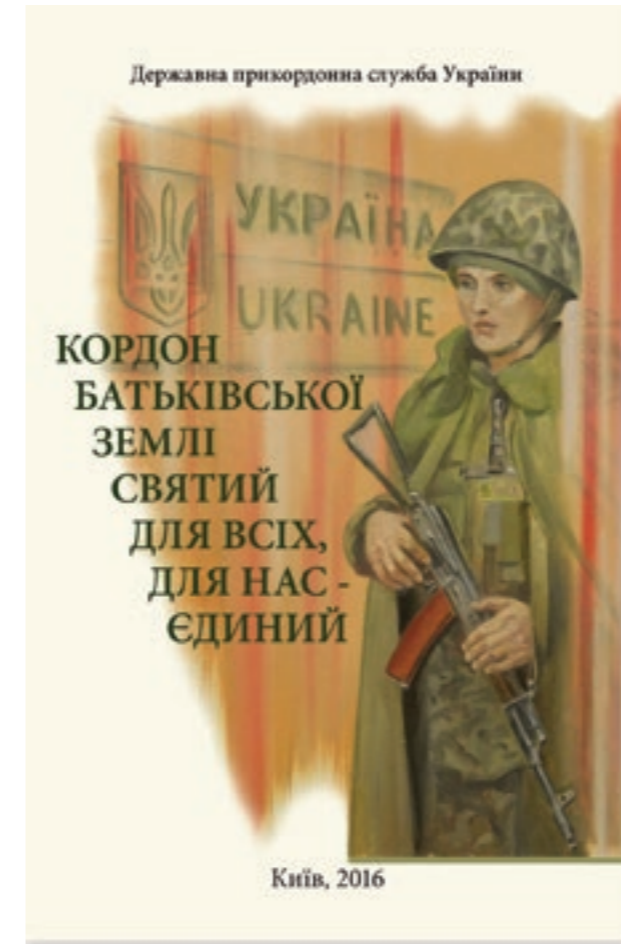

Ця книжка вийшла дещо раніше, але її офіційна презентація відбулася саме до Дня Незалежності України. У тому є певний символізм, адже лейтмотив збірки – постаті, характери і долі людей, які зі зброєю в руках відстоювали незалежність нашої держави під час минулих буремних історичних епох, думки, емоції та мотиви українських воїнів, які боронять Україну сьогодні. Отож, представляємо вашій увазі збірку віршів нашого колеги – військового кореспондента-прикордонника майора Володимира Патола «Грань».

Дізнавшись про вихід книжки, давня подруга українських прикордонників, художниця, волонтер

Беата Куркуль створила роботу, що стала обкладинкою і якнайкраще відбиває зміст творів.

«Грань» – результат десятирічної роботи над історичними джерелами, але, перш за все – враження від спілкування з героями, які живуть поруч з нами. Читач бачить на сторінках книги межі, іноді фатальну, очима українського бійця в усіх деталях. Тут можна зустріти як безпрецедентні характери, безсумнівну гордість нашого народу, так і проблеми, які постають перед українським воїном зокрема і нашим суспільством в цілому. Зрештою, завершення першого розділу, написаного здебільшого під час бойових відряджень не залишає сумніву щодо майбутньої розв'язки новітньої боротьби за незалежність України.

ПОЕЗІЯ, ПРИСВЯЧЕНА ПРИКОРДОННИКАМ

 Збірка поетичних творів, присвячена бойовим діям на території України, вийшла з друку в 2016 році. Автори віршів – військовослужбовці ДПСУ, курсанти Національної Академії Держприкордонслужби, службовці, волонтери, члени сімей прикордонників. Книгу накладом 1000 примірників випустила за власні кошти МАРТІС «Золота Фортуна».

Одним з авторів пісень та поетичних творів, що представлені у книзі, є заступник Голови Громадської Ради при Голові ДПСУ полковник Дмитро Акімов.

Протягом більш ніж 20 років існування Незалежної України про прикордонників було написано чимало віршів та пісень. Проте перша поетична збірка з'явилася лише в опалені вогнем часи війни.

 La collection des œuvres poétiques dédiée aux opérations de guerre sur le territoire de l'Ukraine a été publiée en 2016. Les auteurs des vers sont des militaires du Service national des gardes-frontières d'Ukraine, des élèves-officiers de l'Académie Nationale du Service frontalier d'État de l'Ukraine, des employés, des volontaires, des proches des gardes-frontières. Le livre en quantité de mille exemplaires a été publié par l'Académie Internationale «Fortune d'Or» à ses frais.

L'un des auteurs des ouvrages de chant et de poésie présentés dans le livre est le Suppléant du Chef du Conseil Public à l'Administration du Commandant du Service frontalier d'État de l'Ukraine le colonel Dmitriy Akimov.

Pendant plus de 20 ans de l'existence de l'Ukraine Indépendante il était écrit beaucoup de vers et de chansons. Mais la première collection poétique est parue seulement lors du temps enflammé par le feu de la guerre.

 The poetry collection, dedicated to the combat actions on the territory of Ukraine, was published in 2016. The authors of the poems are the servicemen of The State Border Guard Service of Ukraine, the military students of The National Academy SBGS, the employees, the volunteers, the relatives of border guards. This book, in a quantity of one thousand exemplars was published by the International Academy of The Rating Technologies and Sociology «Golden Fortune».

One of the authors of the poetry and songs is Dmitriy Akimov – a Deputy Director of Public Council in the Administration of the Commander of the SBGS of Ukraine.

Numerous poems and songs about border guards had been written during more than the -20year existence of Ukraine's Independence. But the first poetry collection was published at the fire-time of war.

СУЧАСНІ ПОКЕМОНИ ЗАМІНИЛИ І КІНО, І КНИГИ ЯК ЗАСТАРІЛІ ВАРІАНТИ. ВОНИ ПРЕДСТАВИЛИ КОРИСТУВАЧЕВІ ЯСКРАВИЙ СЮЖЕТ, ЗАПОЗИЧИВШИ ЙОГО У ТЕЛЕСЕРІАЛІВ. ВОНИ ДАЛИ ЗАНУРЕННЯ У ВІРТУАЛЬНУ РЕАЛЬНІСТЬ, ЗАПОЗИЧИВШИ ЙОГО З КНИГИ. ВОНИ ЗДІЙСНИЛИ НОВИЙ СИНТЕЗ РЕАЛЬНОСТІ І ВІРТУАЛЬНОСТІ, ЯКОГО НЕ БУЛО РАНІШЕ.

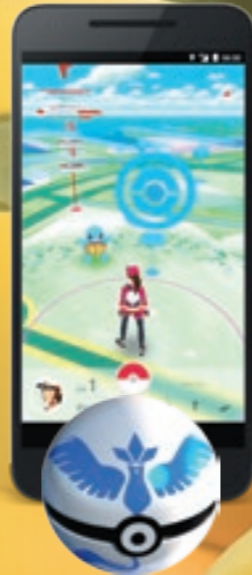
Інформаційний простір нульового циклу, яким можна назвати світ до винаходу писемності, вже все одно мав своє продовження – віртуальний простір, куди можна віднести початкові вірування, а потім і розгорнуті релігії. Цей інформаційний простір був безпосереднім відображенням простору фізичного. Тут людина була в ролі акина, який співав, що бачив, оскільки подібні побутові комунікації присвячені тому, що ми бачимо перед собою.

Поява писемності створює можливість горизонтальної (у просторі) і вертикальної (у часі) передачі інформації у більш інтенсивному форматі. Точність цієї інформації різко зростає, оскільки могла не спиратися на індивідуальну пам'ять.

Писемність, просуваючись до книги, вирішувала завдання охопити текстом все більшу кількість лю-

дей. Гутенберг, винайшовши друк, вирішив цю задачу лише для одного тексту – Біблії. Точність (без помилок переписувачів) і широке охоплення (за рахунок можливості тиражування) стали ознаками нової технології, яка почала індустріальними темпами заповнювати інформаційний простір.

У подальшому друкування книг виходить за межі одного тексту однією мовою, розпочинається тиражування інших текстів різними мовами. Останнє, до речі, призводить до розквіту націоналізму і створення національних держав, адже національна мова набуває видимої форми. Подібний процес прориву спостерігався і у випадку Інтернету, суто військового винаходу, створеного заради того, щоб мати можливість віддати наказ про ядерну відповідь на радянську ядерну атаку.

Так само невідомі наслідки можуть очікувати на людство і внаслідок запровадження доповненої реальності у випадку Pokemon Go:

ТЕХНОЛОГІЯ	ЗАПЛАНОВАНЕ	В РЕЗУЛЬТАТІ
ДРУКАРСТВО	Тиражування Біблії латинною	Видання будь-яких книг усіма мовами
ІНТЕРНЕТ	Військовий засіб зв'язку на випадок ядерної атаки	Загальний засіб зв'язку і зберігання інформації
	Гра за допомогою доповненої реальності	???

ІНШИЙ СВІТ!

ГРА ПОЧИНАЄТЬСЯ...

Як Pokemon Go та сучасні технології змінюють нашу реальність

Друкарство створило сучасний світ не лише спричинивши виникнення національних держав. Завдяки йому наука також змогла стати більш об'єктивною. Згодом з'явилися університети, лабораторії, що довели процес цієї об'єктивізації до нинішнього рівня.

Разом з тим, друкарство принесло із собою не лише знання у книгах, але й інформацію про факти у газетах. І світ стали бачити зовсім по-іншому. Людина, яка до цього володіла лише побутовою комунікацією з усіма її відхиленнями, тепер отримала комунікації досить високої точності опису навколишнього світу.

Наука, книги і газети різко зменшили роль потойбічного – магів, чаклунів та чаклунок, що сьогодні намагаються повернутися з віртуального світу, народженого масовою культурою.

Пік розвитку роману у XIX столітті зробив письменників володарями думок, що також можна розглядати як триумф книги. До письменників дослухалися з будь-яких питань, як це роблять нині щодо інтерв'ю знаменитих акторів, співаків, балерин або футболістів, які замінили письменників у ролі володарів думок, оскільки технологія книги поступилася своєю першістю технології телебачення.

Технології, до речі, кожного разу представляють світові нових героїв. І не тільки інформаційні. Танкісти, льотчики, космонавти, ядерні фізики весь час змінювали один одного у фокусі громадської уваги. Таким чином держава навчилася створювати і керувати ідеалами для молоді.

XX століття дало новий результат у вигляді індустріального розвитку віртуального простору. Виникають технології реклами, паблік релішнз і пропаганди. Світ змінюється разом з технологіями, проте і технології також істотно еволюціонують, спонукаючи до цього і споживачів, адже нові технології завжди втілюють останнє слово науки.

У XXI столітті друковану книгу змінює електронна, замість роману приходить телесеріал. Інформаційний надлишок, що виникає, призводить до боротьби за увагу. Традиційне суспільство, де все завжди однаково, трансформується у суспільство, в якому все змінюється. Прагнення перетворень домінує над бажанням стабільності, принаймні у деяких кластерах на кшталт Силіконової долини.

Глобалізація завершує спробу створення єдиної людини. Це не тільки людина-споживач як цього вимагає бізнес, а й людина, яка поважає демократію. До речі, в Афінах демократією вважалося не просто правління більшості, а участь в ухваленні рішень, про що багато пише стенфордський професор Дж. Обер. Цього аспекту в сучасних демократіях, звичайно, немає, вони на перше місце вносять рівність у виборчих правах.

Медіа реально стали заміником демократії, причому в такій формі: якщо медіа критикують владу, то в країні є демократія. До такого розуміння демократії нас також привчили самі медіа.

Нову людину створювали у XX столітті СРСР та Німеччина, але їх жорсткі методи були відхилені. Глобалізація з її м'якими методами не викликає такого потужного спротиву, за винятком мусульманських країн, де вона увійшла в певний конфлікт з ісламом.

Базовою функцією комунікації є поєднання з іншим, яке в результаті перетворює невідоме і вороже на знане і дружнє. Харарі, котрий вважає головною відмінністю людини від тварини оперування з віртуальністю, підкреслює, що уявні світи змогли зробити з чужинця свого, маючи на увазі, наприклад, спільну релігію. Харарі акцентує, що уявні світи включені до фізичного світу, що вони формують наші бажання, існують завдяки комунікаціям, оскільки є міжособистісними.

Водночас Харарі говорить досить сумні слова: «З уявного світу немає виходу. Коли ми вириваємося з тюремних стін і рухаємося у бік свободи, ми фактично біжимо до просторого двору для прогулянок у великій тюрмі».

Кожна нова технологія покликана полегшити роботу нашого мозку. Писемність дозволила нам не запам'ятовувати великі тексти. Сучасні шко-

лярі чи студенти вже не в стані читати довгі романи минулого. Кіно започаткувало телебачення і телесеріали. Роман потрібно домислювати, натомість у кіно це вже зробили замість глядача. І це відкрило зовсім інші горизонти.

Ще більші можливості для освоєння інформаційного світу надає Інтернет, щоправда, при цьому, різко зменшується обсяг тексту, затребуваного споживачем. Тепер між кліками лише 2-3 сторінки.

Т. Філд ставить питання, між чим і чим медіа є посередником? На це запитання немає відповіді. З цієї причини медіадослідження, на його думку, відповідають невідомо чому. Він вважає, що медіа працюють проти демократії. Замість

медіа слід говорити «виробництво картинок і звуків». Перед нами є хаос, а функція медіа – робити вікна в цьому хаосі. З ідеєю хаосу цілком можна погодитися, маючи на увазі, що тексти наводять лад серед безладу. Ми читаємо газети не тільки в гонитві за новою інформацією, ми потребуємо постійного підтвердження своєї картини світу. Хоча ми вважаємо її своєю, але насправді вона імплантована в наші голови за допомогою школи, університету і мас-медіа.

Якщо під цим кутом зору подивитися на покемонів, що раптово увірвалися в життя людства, то вони теж мають суттєві наслідки фізичного порядку, а не просто є черговою кімнатною грою. Покемони при всій їхній відстороненості від життя явно в нього фізично включені. Дослідники говорять, що гра робить нас більш культурними та виводить на вулицю: «Пошук бажаних маленьких монстрів у доповненій реальності дав мені новий спосіб насолодитися містом навколо мене: я проводила дні, відкриваючи історичні місця, парки, статуї та вуличне мистецтво навколо місць, де ховалися покемони». І ще: «Завдяки покемонам я говорила з великою кількістю незнайомих людей в транспорті, ресторанах, на вулицях».

МЕДІА РЕАЛЬНО СТАЛИ ЗАМІННИКОМ ДЕМОКРАТІЇ, ПРИЧОМУ В ТАКІЙ ФОРМІ: ЯКЩО МЕДІА КРИТИКУЮТЬ ВЛАДУ, ТО В КРАЇНІ Є ДЕМОКРАТІЯ. ДО ТАКОГО РОЗУМІННЯ ДЕМОКРАТІЇ НАС ТАКОЖ ПРИВЧИЛИ САМІ МЕДІА.

Одним з них був сусід, з яким я ніколи не розмовляла, він зупинився, вигулюючи собаку, і, знявши навушники, запитав мене, чому я стою з телефоном, направленим у повітря».

Владислав Іноземцев побачив у покемонах нові можливості для державного управління: «З одного боку, активним і самостійним членам суспільства потрібне створення ситуацій, що внесуть зрозумілий неекономічний елемент в число детермінант їхньої поведінки, щоб вона стала більш передбачуваною і керуваною. З іншого боку, мільйонам людей, які відносно задоволені своїм економічним становищем і не мають в житті ясно усвідомлених короткострокових цілей, треба запропонувати фантом, що сприймається ними як більш цікава діяльність, аніж їхні звичайні заняття. Тут і виникає місце для гри».

До цього слід додати, що перед нами не поліцейські методи, характерні для XX століття, а методи «самоврядування», до яких сам громадянин долучається з великим зацікавленням. Це ніби самоцензура нашої поведінки.

Досвід попередніх «підключень» людини до віртуального простору ретельно вивчається. При цьому сьогодні розкрилися як позитивні для школярів наслідки гри у відеоігри, так і негативні – від «сидін-

ня» в соціальних мережах. Проте це оцінка з точки зору освіти, можливо, з точки державного управління, адже сидіння громадян перед екранами значно краще, аніж їх вихід на протести.

Інший тип впливу, щоправда, в тій же точці відліку «книга&кіно» на масову свідомість, простежується в бажанні побачити місця, де знімалися блокбастери. Туристи рвуться побувати там, де знімався «Гаррі Поттер» або «Володар кілець». Сьогодні ця ситуація повторилася з «Грою престолів». Якщо Ірландія, де знімався фільм, зраділа туристам, заробивши на цьому понад 8 млн фунтів, то в Ісландії, де цей серіал також знімався, ситуація інша. Влада хоче скоротити темпи зростання туристів. У країні живе 335 тис. мешканців, а приїхати в 2016 році хочуть 1,6 млн туристів, які, на думку влади, здатні зіпсувати природу острова (ї реально погіршують її вже зараз).

На повну силу проступають негативні наслідки нових технологій. Інтернет став сприйматися як сміттєзвалище (garbage). Автор книги про це представляє garbage як небажаний контент. Сама книга спрямована проти онлайн-зазіхань. Оскільки Інтернет заповнений сміттям, багато часу тепер витрачається на його розчистку. У більш широкому сенсі йдеться про контент, не гідний того, щоб знаходитися на сайті. Однак це буде завжди, як нам здається, оскільки Інтернет формується в умовах хоча й існуючого, але ослабленого контролю. Звідси випливає, що там завжди буде щось, що викликати негативну реакцію. Негативна думка настільки ж жава, як і позитивна. Наприклад, Католицька церква виступала проти книжок про Гаррі Поттера, розглядаючи їх як відродження магії. Водночас і світ очікується трохи іншим, аніж ми його знаємо. Наприклад, А. Фурсов підкреслює зростання ролі магії в сучасному світі: «Ми бачимо повернення магії, яку колись витіснила релігія. Причому магія непогано «монтується» із сучасними високорозвиненими психотехнологіями: нано, біо, інфо, когні, NBIC, коротше кажучи».

Якщо модернізм будував нове, то постмодернізм дозволяє розслабитися, стаючи світом гри. Один з героїв фантаста О. Маркєєва у книзі «Зброя відплати» говорить про гру і життя: «Якщо порівняти життя з грою, то її учасників можна розбити на наступні категорії: господар гри, гравці, помічники гравців, ігрові фігури і биті фігури. Протягом усієї людської історії гравці діють не так, як звичайні люди, тому що у них особливого роду свідомість і здібності. При цьому господар гри не дотримується жодних «правил гри», натомість він їх розробляє для інших. Ігрові фігури дотримуються правил так, як їм диктують гравці, але самі цих правил не знають. Помічники гравців коряться гравцям. Биті фігури не беруть осмисленої участі в грі – вони навіть не знають, що є її учасниками».

Сучасні покemony замінили і кіно, і книги як застарілі варіанти. Вони представили користувачеві яскравий сюжет, запозичивши його у телесеріалів, вони дали занурення у віртуальну реальність, запозичивши його з книги, вони здійснили новий синтез реальності і віртуальності, якого не було раніше.

М. Макаренко ставить покemony у контекст реальності, яка на наших очах розпливається: «Сприйняття реальності в суспільстві повністю спотворено. Зв'язок з реальністю, здатність оцінювати і порівнювати факти, розставляти пріоритети за ступенем їхньої важливості для власної безпеки і фізичного виживання повністю втрачено. Медійна та ігрова реальності стають важливішими за фізичну, повсякденну, явну. Пов'язано це з багатьма факторами. У тому числі з тим, що за останні 20-30 років широкі народні маси радісно і впевнено передали функції уваги і фантазії (а вони нерозривно пов'язані з емпатією і співчуттям) в зовнішнє управління спеціально навченим людям. Суспільство радісно гейміфікувалося, повністю втративши здатність самостійно уявляти що-небудь. А це дуже небезпечна штука – втрата такої здібності нерозривно пов'язана з втратою здатності прогнозувати наслідки дій і приміряти результати подій на себе. Тобто, по-простому, питати – а що, коли це станеться зі мною, або моїми близькими?».

Існує важливе зауваження щодо того, що покemony нічого не змінюють, це засіб ескапізму, також необхідного у нашому світі. Можливо, наш світ і став менш жорстким, але менш жорстким до людини він ніяк не став. Ще одним з проривів віртуальності в реальності стало те, що гру в полюванні на покemony почали використовувати як тест при прийомі на роботу, оскільки це може продемонструвати, як людина взаємодіє з іншими. У будь-якому випадку всенародний рух до покemony зупинити вже не можна. А. Філіппов висуває ще такий аргумент з цього приводу: «Ви можете

скільки завгодно говорити про шкodu якої-небудь нової гри, їжі або виду-вища. Проте нічого не спрацює, тому що в нашому суспільстві дуже сильний елемент модерну, а модерн припускає цінність нового. І засоби комунікації влаштовані таким чином, щоб доносити і нав'язувати нове».

Світ інформаційних технологій, а відеоігри явно належать до нього, завжди змінював «великий» світ. Друк дозволив Лютеру відстояти свободу віри, тим самим захистив і людську волю, створив карту світу з національних держав, надав допомогу в розвитку сучасній науці. Все це технології, що сприяють модерну. Постмодерн створював технології для людини, а не для держави. Метамодерн, а сьогодні виділяється і такий підхід, акцентує, між іншим, такі принципи як множинність наших ідентичностей, зникнення відстаней, накладання, що цілком відповідає існуванню покemony.

Бачення людини у його медійній залежності в цій концепції виглядає цілком моторошно, а це лише початок: «В силу соціальної обумовленості і тотального мас-медійно-культурологічного гіпнозу, сучасна людина не вільна в принципі. Висловлюючись медичною мовою, людина надійно підключена до соціуму як до системи життєзабезпечення, без якої вже не бачить існування. Вже з самого ранку, не встигнувши відійти від сну, вона тут же хапається за недочитану газету, журнал, вмикає радіо, телевізор, занурюється в Інтернет, вибираючись назовні і розчиняючись в океані кількості інформації про все і ні про що – неякісної анти-даоської порожнечі соціуму. Всі ці винаходи цивілізації, як жажливі фантазмагоричні щупальця, інтегровані в людський мозок викачують всю життєву енергію, тим самим уподібнюючи сучасне постмодерністське інформаційне суспільство до ментального вампіра, такого собі планетарного графа Дракули. В цьому і полягає основна мета глобалізаційного Товариства Споживання: відвести людину від неї самої, від її автентичності, вкрасти весь її вільний час (імперативне гасло сучасності: «час – гроші»), а отже, духовну свободу, і повністю підпорядкувати мертвим програмам ненажерливого соціуму-вампіра».

Всі технології прагнули прискорення природних процесів, наприклад, книгодрукування розширює аудиторію і прискорює розповсюдження інформації. Цей аспект був багаторазово посилені Інтернетом. І підійшовши до межі максимального охоплення всіх доволка, покemony пропонують нову підміну: охоплення є, а інформації немає.

На закінчення ми хочемо підкреслити, що є дві стратегії: одна – робити самому, а інша полягає в тому, щоб захищатися від того, що роблять інші. Зараз США як стратегічний гравець зайняті першим, а Росія – теж як стратегічний гравець – другим. Саме на захист кинуті великі ресурси, які можна було б використати для створення свого. Однотипна модель помітна і у відносинах РФ та України, де відбувається той самий феномен: спроба захистити стратегічний рівень віртуального та інформаційного просторів за допомогою тактичного інструментарію.

Таким прикладом інструментарію, який не принесе успіху, є люта боротьба з покemony. Ось деякі приклади такої боротьби: Іран став першою

***Вікіпедія

Pokémon Go (стилізовано як Pokémon GO) — розрахована на багато користувачів рольова відеогра доповненої реальності із серії Pokémon. Розроблена Niantic і початково видана в США, Австралії та Новій Зеландії 6 липня 2016 року для мобільних пристроїв на базі iOS і Android. Лише за два тижні після виходу гра здобула велику популярність і збільшила ринкову капіталізацію власниці бренду Pokémon, компанії Nintendo, вдвічі, до понад \$40 млрд.

Особливістю Pokémon GO є накладання віртуальних образів на зображення реального світу. Гра спонукає людей виходити з дому, подорожувати місцевістю у пошуках і відловлюванні покemony, а також спілкуватися з іншими гравцями. Тим самим долаються поширені проблеми молоді: сидячий спосіб життя і асоціальність у реальному світі. Розповсюджуючись за моделлю free-to-play, гра дозволяє робити допоміжні, але необов'язкові внутрішньо-ігрові покупки.

Ідея гри зародилася в Сатору Івахі з Nintendo та Цунеказу Івахі з The Pokémon Company першого квітня 2014 року. Тоді Google було влаштовано жарт — опубліковано відео, в якому показувалася начебто майбутня функція сервісу Google Maps — доповнена реальність з покemony, яких можна буде ловити, подорожуючи світом. Це здалося більшим, ніж просто жарт, і Pokémon Company, Google та Nintendo інвестували \$30 млн у Niantic, Inc. задля реалізації такої можливості насправді. Цей вибір обгрунтовувався тим, що Niantic, яка була заснована 2010 року як стартап Google, вже мала досвід створення ігор доповненої реальності. Її творіння мало назву Ingress і було грою, де дві команди гравців змагалися за віртуальне володіння культурними пам'ятками реального світу. «Стратегічні інвестиції Pokémon в Niantic відкривають шлях до соціального мобільного досвіду, якого світ ще не бачив» — повідомляв Івахі в жовтні 2015 року.

Вже за тиждень гра отримала величезну популярність і кількість завантажень. Кількість інсталяцій із Google Play складало понад 10 млн, але загальна кількість була більшою, оскільки в невідтримуваних регіонах користувачі ставили спеціально зламани версії. За даними компанії Sensor Tower на кінець

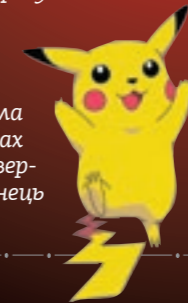
країною, яка повністю заборонила гру на своїй території, американський проповідник вважає Pokémon Go спеціальною технологією, спрямованою на те, щоб продемонструвати джихадистам, де знаходяться церкви і збираються християни, китайський блогер боїться, що це призведе до розкриття секретів китайських військових баз. Така ж версія є і у росіян. Тільки вона більш розгорнута: якщо в точку, де поставлять покemony, не можна буде потрапити, це означає, що там щось, закрите для цивільних.

Всі ці спроби закрити доступ гри в покemony схожі на бажання вичерпати море мушлею. Інший шлях – побачити ті мотивації, які штовхають людину до цієї гри (фахівці виокремили шість таких мотивацій: екшн, соціальний досвід, влада, занурення, креативність, досвід досягнення цілей), і спробувати задовольнити їх іншим шляхом, якщо цей вам не підходить. У будь-якому випадку ця ситуація підпорядковується іншій логіці. А. Герман-молодший говорить, наприклад, про медіалогіку: «Політики всього світу живуть не логікою реальності, а медіалогією: що всім сподобається, а що не сподобається. Це ситуація медіавійни». І ця інша логіка, продиктована саме передовими інформаційними технологіями, у багатьох випадках є сьогодні важливішою. А попереду на нас чекає заохплення нашої свідомості ще більш удосконаленими іграми. К

ГЕОРГІЙ ПОЧЕПЦОВ

тижня по випуску, середній час щоденного використання Pokémon Go становив понад 33 хвилини. Це більше, ніж щоденне середнє користування Facebook (22 хвилини на день), Snapchat (18 хвилин) і Twitter (17 хвилин). Щоправда, це число не було рекордом серед мобільних додатків, у Candy Crush Saga і Game of War грали ще більше. Станом на 12 липня в Pokémon GO тільки для iOS у США щодня здійснювалося покупок на \$1,6 млн при тому, що платили лише 5% гравців. З'явилися відомості, що пошукові запити в Google про Pokémon GO перевищили за кількістю запити на порнографію.

Серед причин популярності гри основною є те, що вона збирає людей разом, дозволяє заводити нові знайомства і весело проводити час за спільним заняттям. Pokémon GO стала першою мобільною грою з доповненою реальністю, зрозумілою широким верствам населення, яка не вимагала спеціальних шоломів або окулярів, будучи доступною кожному, хто володіє смартфоном. Крім того ця гра є ностальгічною: покemony з'явилися в консольних іграх 1990-х років і набули популярності з виходом аніме. Станом на 2016 рік люди, для яких це було періодом дитинства, вже стали 20-30-річними дорослими. Також Pokémon GO спонукає вести активний спосіб життя, подорожуючи і цим покращуючи здоров'я. Під час гри зростає інтерес до публічних місць, таких як бібліотеки та музеї, оскільки в них містяться віртуальні істоти й об'єкти.

КОЗАКИ ПРОТИ БЕТМЕНА

ГРАЙ, ОКО І ТУР. З'ЯВИВШИСЬ, ВОНИ СТАЛИ ПЕРШОЮ ІСКРОЮ АНІМАЦІЙНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІОТИЗМУ.

За проявлену витримку під час обстеження в одній з медичних лабораторій мій п'ятирічний син отримав втішний приз – грамоту, на якій зображено казкових персонажів сучасних мультіків – міньйонів і бурундуків, грізних пінгвінів з Мадагаскару, бетмена і kota у чоботях зі «Шрека», приборкувачів драконів. Згідно з «документом» хлопчика було зараховано до команди «супергероїв» та присвоєно звання «найсмільвішого».

- Мам, я хочу рятувати світ від злочинців, як бетмен!
- Може, для початку, зробиш світ добрішим, як Капітошка? – пожартувала я.
- Ні, він не такий крутий...

Ми жваво обговорювали мультіки і якось мимоволі мені спало на думку, що немає їх на дитячих товарах, що продають повсюди – шкільному приладді, одязі та аксесуарах – усе заповнили зображення трансформерів, тачок, дівчаток-вінкс та монстерхай і багатьох інших, але не тих, на яких, за моїм уявленням, могло б рівнятися покоління наших малюків.

Як на мене, важко правильно зорієнтувати дітей у величезному медіапросторі, що тисне звідусіль. На українських екранах, навіть на дитячих каналах, малечі крутять іноземний продукт, насаджуючи чужий менталітет, традиції й цінності. Не маю нічого проти мультіків, що можуть перенести у чарівну атмосферу добра та свята, вчати справедливості й порядку. Та водночас задаюся питанням, як ненав'язливо переконати дітей, що передусім треба шанувати своїх героїв, українських, яких, на жаль, замало в сучасній мультиплікації? Як прищепити дітям ідеали національної гідності, якщо у їхні світлі душі вриваються картинки із життя сердитих пташок, монстрів та роботів?

ПРО ПРЕКРАСНЕ, ДОБРЕ, ВІЧНЕ

Образна, яскрава і видовищна анімація близька за своїми розвиваючими можливостями до казок, ігор і живого спілкування. Без неї складно увіяти сучасний світ. Її не випадково люблять і діти, і дорослі. Вона завжди в моді, адже позитив від перегляду анімаційних фільмів залишається з нами надовго. Поринути у дивовижний світ мультиплікації – найпростіший спосіб підняти свій настрій навіть для дорослого. Що вже казати про малечу, якій просто необхідно час від часу поринути в казку. По суті, для дитини мультфільм є універсальною мовою, що допомагає її різнобічному розвитку, моделює навколишнього світу. На прикладах мультяшних героїв діти вчаться пізнавати духовні цінності, людські стосунки і обирати лінію поведінки. До того ж, через мультіки малюки краще засвоюють освітню інформацію.

Варто згадати, що за радянських часів всі мультфільми проходили жорсткий контроль з точки зору впливу на дитину. Багато тих робіт зараз здаються занадто примітивними та нудно-повчальними. І все ж безсумнівною перевагою тогочасної анімації є те, що вона була комфортною для дитячої психіки, прищеплювала прекрасне, добре, вічне.

Та зараз підростає покоління просто загубилося в анімаційному безладі, що приходить у країну ззовні. Сучасні мультиплікатори не завжди враховують особливості дитячої психіки. В результаті діти отримують несортований видовищний потік. На думку психологів, багато мультфільмів можуть бути небезпечними. Безконтрольний, недозований перегляд анімаційної продукції здатен не тільки загальмувати розвиток дитини, а й зашкодити її здоров'ю. Скажімо, швидка зміна кадрів, при якій ще й яскраве зображення миготить, вкупі можуть перевищити можливості дитячого сприйняття. Часто у дітей спостерігається некерована агресивна поведінка, пов'язана з наслідуванням манер популярних героїв.

До того ж, анімація може працювати не гірше від зброї, як інструмент інформаційної війни – впливати на загал, формувати його свідомість. Одна справа, коли йдеться про безхитрісні роботи, інша – стосується частини російського доробку з ефектом «викривленого дзеркала». Про повагу в дитини до своєї землі, історії та традицій годі й говорити, коли перед її очима, скажімо, приклад з мультфільму, де Володимира Великого, який хрестив Київську Русь, представлено в образі недоумкуватої та підлої людини.

Сучасних талановитих та якісних українських мультіків замало. Що показувати дітям, аби вони вирости урівноваженими, змалку любили свою країну та ідентифікували себе українцями? Для всіх очевидно, що прогалина в гуманітарній сфері призвела до війни, анексії Криму. Нас нищили духовно, бо відчуття патріотизму відійшло на чи не останній план, натомість люди пе-

ретворилися на споживачів життя. Звісно, останні події в країні сколихнули свідомість багатьох, змусивши зробити переоцінку цінностей. Коли ми вже опинилися в ситуації інформаційної агресії, держава почала приділяти більше уваги продукуванню нашого контенту, намагатися контролювати, що саме вітчизняні телеканали пропонують дорослому глядачеві. Проте, на жаль, стосовно майбутнього нації руки поки не дійшли. На таку просту, але вкрай необхідну справу, грошей сьогодні у держави бракує. Так само як і дорослі, сучасні діти часто самі обирають, що вони хочуть дивитися. Заборонити це нав'язати не можемо, а якщо намагатимемося – зашкодимо. Враховуючи це, важливо, щоб у них був достойний вибір.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЛЬТФІЛЬМ

Українській анімації близько 90 років. Найкращими українськими мультфільмами всіх часів вважаються такі шедеври як «Козаки», «Жив-був пес», «Петрик П'яточкін», «Капітошка» і ще чимало добрих мультіків для дітяків та дорослих. На жаль, так само як і сферу кіно, вітчизняні мультіки не оминув занепад після 90-х років.

Однак кризовий стан справ у країні не зупиняє ентузіастів, які прагнуть популяризувати вітчизняну анімацію та вивести її на принципово новий рівень. А вже діти сьогодні, як ніколи, повинні бачити якісний, цікавий, повчальний продукт, який би ще й відволікав від негативної інформації, що активно продукується телебаченням. З'являються нові студії, що працюють над створенням матеріальної та технічної бази, шукають талановиту молодь. Фахівці нової формації переконані і в тому, що анімація може допомогти створити правильний імідж країні. Вона здатна працювати і як прибутковий бізнес. У ній можна не лише створювати контент, а й бренди.

Останнім часом українському глядачеві було представлено такі роботи, як «Пригоди Котигорошка», «Хто боїться дядечка Бабая?», «Моя країна – Україна» тощо. В ефірі телеканалу «Плюс Плюс» вийшов анімаційний проект «Це наше і це твоє», який розповідає про те, що захоплюючого є в Україні. Так, для вивчення українського алфавіту та правильного написання букв створено першу інтерактивну анімаційну мобільну українську «Мишенякову абетку». Найближчим часом готується до показу у світовому прокаті й зрблений в Україні перший повнометражний анімаційний фільм 3D-формату – «Микита Кожум'яка», де вперше в історії американські актори дублювали українських.

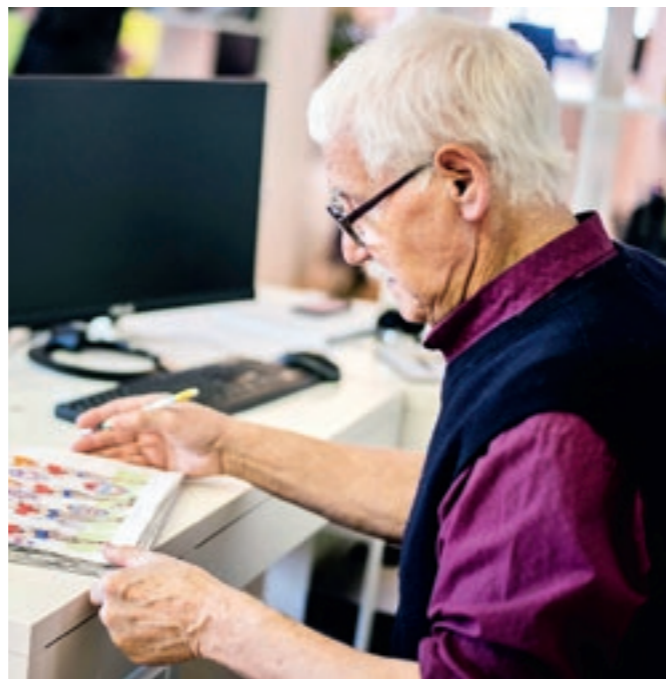
Нещодавно український глядач побачив і нові серії візитівки української анімації – мультіка «Козаки». Нові епізоди були приурочені до чемпіонату Європи з футболу.

ФАХІВЦІ НОВОЇ ФОРМАЦІЇ ПЕРЕКОНАНІ І В ТОМУ, ЩО АНІМАЦІЯ МОЖЕ ДОПОМОГТИ СТВОРИТИ ПРАВИЛЬНИЙ ІМІДЖ КРАЇНИ. ВОНА ЗДАТНА ПРАЦЮВАТИ І ЯК ПРИБУТКОВИЙ БІЗНЕС. У НІЙ МОЖНА НЕ ЛИШЕ СТВОРЮВАТИ КОНТЕНТ, А Й БРЕНДИ.

Перший мультфільм про пригоди трьох запорожців вийшов у 1967 році, а остання, дев'ята, серія радянського періоду – вже після розпаду Союзу, в 1995 році. Цей мультсеріал користується надзвичайною популярністю, а харизматичні персонажі стали народними улюбленицями. Окремі серії отримували нагороди та премії на державних і міжнародних фестивалях.

Герої мультфільмів «Як козаки ...» – троє запорожських козаків Грай, Око і Тур. У сюжетах мультфільму вони потрапляють у неймовірні пригоди, зустрічаючись з людьми з різних країн і епох, навіть з богами та інопланетянами. У мультфільмах відсутні діалоги – дія відбувається у вигляді інтуїтивно зрозумілих сцен.

Творець образів козаків Едуард Кирич про своє дітище розповідає так: «З'явившись, вони стали першою іскрою анімаційного українського патріотизму. Для того, щоб один народ зрозумів інший, а ми на той час постійно брали участь у різних міжнародних фестивалях, треба було, аби ніхто нічого не казав... Завдяки гумору і музичним композиціям, інтерпретації українських народних пісень все ідеально читалося».

ЕДУАРД КИРИЧ,
творець образів козаків

Мультфільм «Козаки. Футбол 2016» після перерви у понад 20 років отримав друге життя і сучасне бачення у студії анімації «Bagaban». Тривалість кожної нової серії не перевищує двох хвилин. Нові серії мультфільмів стали динамічнішими, але зберегли свій унікальний стиль і відповідають найвищим стандартам якості анімації. Козаки живуть по-сучасному: літають на літаках та роблять селфі, але характер у них незмінний – всі улюблені риси персонажів лишилися.

Авторами ідеї серіалу «Як козаки у футбол грали 2016» стали народний художник України Едуард Кирич, а також генеральний продюсер студії «Bagaban» Едуард Ахрамович, з яким редакція нашого видання вирішила поспілкуватись про реалії та майбутнє української анімації.

– Насправді, діти ростуть на тій анімації, яку вони бачать. У дитинстві, пам'ятаєте, які мультики дивилися? Ось «Козаки» – наші персонажі! Ми якраз закінчили новий, 2-й напівсезон, його двічі транслював канал «1 + 1» та телеканал «ТЕТ». Створивши 26 серій до «ЄВРО – 2016» і, доносячи основний меседж глядачеві, що Україна – це Європа, ми показали, як, подорожуючи 26 країнами Європи, бували мандрівники козаки знайомляться з місцевою архітектурою, звичаями, традиціями, кухнею, пам'ятками. Ми з гумором обіграли певні стереотипи, з якими ототожнюється та чи інша країна. Приміром, під час кориди в Іспанії козаки врятували від розлуженого бика одягнену в червону сукню танцівницю фламенко, у Швеції вони зустріли футболістів-карлсонів, у Норвегії – місцевих вікінгів, яким допомогли знайти нафту.

– Чи не плануєте в майбутньому озвучити «Козаків»?

– А навіщо? Вони бездіалогові, що дає нам можливість займатися культурним експортом в глобальних масштабах. Вони зрозумілі в будь-якій країні світу. «Козаки» і за радянських часів «не говорили». Коли зроблено добре, інтуїтивно зрозуміло, про що йдеться. Будь-які діалоги, тексти стримують поширення контенту. Зрозуміло, можна зробити переклад, але в такому вигляді, як є, значно швидше інформація доходить до свідомості людини.

ЕДУАРД АХРАМОВИЧ,
генеральний продюсер студії «Bagaban»

– У зв'язку із затишшям в мультиплікаційній індустрії, мабуть, не так багато залишилось фахівців-мультиплікаторів?

– У нашій справі найбільша складність – сценарії, режисура і художники. Їх просто немає. Стара радянська школа, так би мовити, дуже доросла, після 20-річного провалу в ній відсутня системна освіта.

Якби держава хоча б трохи фінансувала і виробила правильну контентну політику, з'явилось б багато студій – виробників серіалів. У творчості немає конкуренції, комусь подобається одне, комусь – інше. Кожен продукт може знайти свого глядача. І роботи вистачило б для всіх. У радянські часи на «Українафільмі», досить потужній індустрії, працювало півтори тисячі осіб. Залучивши фахівців, її можна було б за два роки цілком відновити.

Однак проблема ще й у тому, що ті, хто може робити мультики, на наші українські зарплати не реагують, всі працюють за аутсорсингом на Захід. Аніматори виходять на фріланс-біржу, де коштують дешевше, ніж на Заході, і миттєво отримують роботу. Так само, як і айтішники, котрі майже не працюють на вітчизняні компанії, а здебільшого – на США або Європу.

До речі, щоб стати аніматором, треба мати хист, художні навички і посидючість. Це ж така рутинна робота – сидіти-малювати кожну сцену, кожен перехід з кадру в кадр! У нас працюють люди, які, можна сказати, виростили на проекті «Козаки. Футбол». І такі проекти – гарна школа для кадрів. Тим паче, що є і чудові наставники, такі, як наш художник-постановник Едуард Кирич. У свої 74 роки (!) він приходив на студію, навчає молодь.

ЩОБ СТАТИ АНІМАТОРОМ, ТРЕБА МАТИ ХИСТ, ХУДОЖНІ НАВИЧКИ І ПОСИДЮЧИСТЬ. ЦЕ Ж ТАКА РУТИННА РОБОТА – СИДИТИ-МАЛЮВАТИ КОЖНУ СЦЕНУ, КОЖЕН ПЕРЕХІД З КАДРУ В КАДР! У НАС ПРАЦЮЮТЬ ЛЮДИ, ЯКІ, МОЖНА СКАЗАТИ, ВИРОСЛИ НА ПРОЕКТІ «КОЗАКИ. ФУТБОЛ».

Про кропіткий процес роботи над мультфільмами розповідає мультиплікатор ОКСАНА:

– Потужність студії приблизно п'ять хвилин анімації на місяць. Маємо художників-постановників, в «Козаках» – це Едуард Кирич, ви, певно, знаєте, який працює тільки вручну. Малює ескізи, приносить нам, пояснює, як він це бачить, а ми вже далі все виконуємо з його слів в електронному вигляді. Потім усе до купи «склеюємо», поки не виходить кінцевий продукт. Він зображує тільки загальну ідею, тобто окремі кадри. А ми будемо анімацію – 25 кадрів на секунду, кожен з яких промальовується теж вручну. У Едуарда Кирича – дуже цікаве бачення. Йому належить чимало ідей, інші ж народжуються в процесі спільного обговорення з командою і сценаристами.

Хоч раніше малювали на папері, зараз на планшеті пером, але все ж анімація залишилася ручною роботою. Відійшли у минуле плівка, папір, але вміння малювати нікуди не поділося. Немає програми, яка сама робить мультики. Потрібні сценаристи, художники, режисери. Можна робити якусь інфографіку або «накат», розрахований на разовий перегляд. Проте якщо ми говоримо про анімацію, яку хочеться переглядати, яка збирає мільйони переглядів на YouTube і хороші рейтинги, не руйнує бренд, то, звичайно ж, вона створюється копіткою і тривалою працею. «Козаки» – це класична мальована анімація, кадр за кадром, сцена за сценою. Ось те, що вам подобається, то намальовано.

– А є можливість у вашій студії створювати мультики в 3D?

– Можливість є. Але особисто мені подобається 2D анімація, вона тепліша, родом з дитинства. Якщо ми говоримо про «Козаків», то хочемо консервативно підтримати традицію, домогтися пізнаваності. Ось вони такі. Якби їх зробити в 3D, люди не захотіли б з ними жити. Ви взагалі багато знаєте брендів в Україні, які люди собі «набивають»?

– ???

– Зараз вам покажу, краще, так би мовити, один раз побачити.

Едуард дістає телефон (на чохлі – ті ж мультяшні козачки). Випереджаючи наше запитання, каже, що цей чохол – унікальний, в єдиному екземплярі.

– Козаки настільки круті, що десятки людей почали собі робити татуювання. Ці фотки з тату десятків людей викладають у «Фейсбуці». Це те, що було очікувано. Цей контент здобув новий зміст, і люди пишуться національними героями, яких можна «носити». Адже татуювання – спосіб змінити життя назавжди, воно змінює кров, генокод.

Якщо живеш в Україні, вважаєш себе українцем, ти – за Україну, повинні бути обов'язково якісь речі, якими пишешся. Є символи країни – прапор, герб, гімн. І є ще в будь-якій країні, якщо це зріла нація, свої герої. Ось французи пишуться галльським півнем, у них є «Три мушкетери». В Італії для дітей головний герой – Пінокіо, для дорослих – Гарібальді, який 150 років тому боровся за об'єднання Італії. Сьогодні в Україні люди хочуть, щоб у них були свої супергерої. І ми їм даємо цю історію, легенду про те, що ми, як козаки.

– А яким буде продовження «Козаків»?

– Зараз працюємо над наступним сезоном «Козаки навколо світу». Він буде з більшим хронометражем, аніж «Козаки. Футбол». Є така «теорія», що

ЯКЩО ЖИВЕШ В УКРАЇНІ, ВВАЖАЄШ СЕБЕ УКРАЇНЦЕМ, ТИ – ЗА УКРАЇНУ, ПОВИННІ БУТИ ОБОВ'ЯЗКОВО ЯКІСЬ РЕЧІ, ЯКИМИ ПИШАЄШСЯ. Є СИМВОЛИ КРАЇНИ – ПРАПОР, ГЕРБ, ГІМН. І Є ЩЕ В БУДЬ-ЯКІЙ КРАЇНІ, ЯКЩО ЦЕ ЗРІЛА НАЦІЯ, СВОЇ ГЕРОЇ.

практично все у світі в гуманітарній сфері придумали козаки. Винайшли йогу в Індії, бумеранг – в Австралії, піцу – в Італії, круасан – у Франції. Просто історія про це дещо «забула», і ми зараз хочемо розповісти, як було насправді. Це жанр едьютеймент, компілятивне поняття, що походить від слів «освіта» і «розвага» (education, entertainment). Ми показуємо якісь освітні речі для дітей, наприклад, з історії, географії, щоб вони отримали користь від перегляду.

– Відомо, що Ви продюсуєте також і мультфільми про казкових українських героїв...

– Важливо розкрити нашим дітям, хто ми такі, українці, як нація, як народ. Цей світогляд багато в чому складається з казок. У них закладені всі гено-типи і те, до чого ми прагнемо. І в них є герої, або, як прийнято зараз говорити, супергерої. Є, наприклад, Котигорошко. Я продюсував чотири серії міні-серіалу «Пригоди Котигорошка та його друзів», який вийшов у 2014 році. Його прем'єра відбулася на каналі «1 + 1» на День Незалежності з дуже хорошим рейтингом. У нас такий контент, що з часом його більше дивляться, і є величезна кількість запитів на продовження. Мультфільм зробили дуже сучасним. Його основний посыл дітям вкладений у характер головного героя – булава та розум. Тобто бути розумним так само важливо, як і бути сильним.

Після «Котигорошка» вийшли у світ кілька фестивалів мультфільмів, один з них у 2014 році – «Жалубка» режисера Манука Діпояна, який працював у нас на студії. Він отримав призи і премії, на початку наступного року викладемо його у відкритий доступ. Решта доробку є на наших двох студійних анімаційних каналах, що мають сукупно 65 тисяч підписників. З одного боку – це не так багато, як у блогерів, але для України це достатня кількість. У будь-якому разі, там міститься вся студійна анімація.

– Котигорошко, богатирі – це герої часів Київської Русі, козаки, відповідно, – часів козацтва. Наша нація пишеться своєю культурою, але вона не може весь час жити минулим, і український контент повинен бути релевантний завданням сучасності. Чи створює студія нових героїв?

– Лише два роки тому відбувалися події, які можна покласти в основу створення нової сучасної легенди.

ЛИШЕ ДВА РОКИ ТОМУ ВІДБУВАЛИСЯ ПОДІЇ, ЯКІ МОЖНА ПОКЛАСТИ В ОСНОВУ СТВОРЕННЯ НОВОЇ СУЧАСНОЇ ЛЕГЕНДИ. НА НАШИХ ОЧАХ НАРОДИЛОСЯ НОВЕ ПОКОЛІННЯ ГЕРОЇВ – КІБОРГИ. І У НАС Є ОДНОЙМЕННИЙ ПРОЕКТ, ЯКИЙ ДУЖЕ ХОТИЛОСЯ Б РЕАЛІЗУВАТИ.

На наших очах народилося нове покоління героїв – кіборги. І у нас є однойменний проект, який дуже хотілося б реалізувати. Ми підписали договір з Сергієм Лойко – автором книги «Аеропорт», що стала бестселером. Взнявши за основу цей твір, хочемо зробити анімаційний серіал-фентезі. Наш сценарист саме над ним працює. Однак поки все гальмує фінансування.

Говорячи про сучасну анімацію, про кіборгів, наприклад, можна провести історичні паралелі. Дивилися фільм «300 спартанців» про битву спартанців під командуванням царя Леоніда з багатотисячною перською армією біля Фермопіл? Стрічка побила багато рекордів, була дуже касовою. Згідно з легендою,

схід і захід, добро і зло тоді зіткнулися на території Фермопільського гірського проходу, там, де 300 спартанців протистояли полчищам персів, віддавши свої життя за свободу Греції. Їхня самопожертва стала прикладом для еллінів і справила незабутнє враження на перське військо, підірвавши його бойовий дух і впевненість у перемозі. Якщо перенесемося в сьогодення, то, в принципі, в історії мало що змінилося: схід і захід, добро і зло в цей раз зійшлися на території донецького аеропорту, там, де 70 кіборгів протистояли сучасному царю Дарію і його війську.

Наше завдання як студії займатися також і культурним експортом. Тому є задумка створити згаданий серіал як класичну історію про фантастичну четвірку-п'ятірку супергероїв, що володіють різними якостями: хтось влучно стріляє, хтось дуже сильний, хтось дуже розумний – може прорахувати всі варіанти подій, наче комп'ютер. Основний посыл проекту такий, що українські солдати-кіборги – це звичайні люди, але коли приходить біда на нашу землю, кожен може стати кіборгом і виступити на захист Батьківщини.

Анімація – історія, в якій можна зробити мікс історичних подій і фентезі. На відміну від будь-якого кіно чи серіалу, вона зрозуміла на будь-якому континенті. Їй під силу стати світовим бестселером.

Також ми розвиваємо бренди. Зокрема, це Постаціальник щастя №1 Євгенія Гапчинська. Зараз готуємося робити анімацію добрих казок для дівчаток на основі її творчості.

Хочеться сподіватися, що в недалекому майбутньому з'явиться більше нової, колоритної та талановитої вітчизняної анімації, якою б захоплювалися і діти, і дорослі. Не так важко зробити, щоб в Україні зростали люди нової форматції, які будуватимуть своє майбутнє і майбутнє своєї країни з любов'ю до неї. Однак за однієї простої умови – бажання, щоб вони розвивалися в іншому інформаційному та мовному просторі, аніж ми, піклування про те, щоб виростало покоління справжніх патріотів, і насамперед – з боку держави. ☐

Підготувала ТЕТЯНА ФІЛІПЕНКО
Фото Дмитра СЛИВНОГО ТА З АРХІВУ СТУДІЇ АНІМАЦІЇ «ВАРАВАН»

КОРДОН

